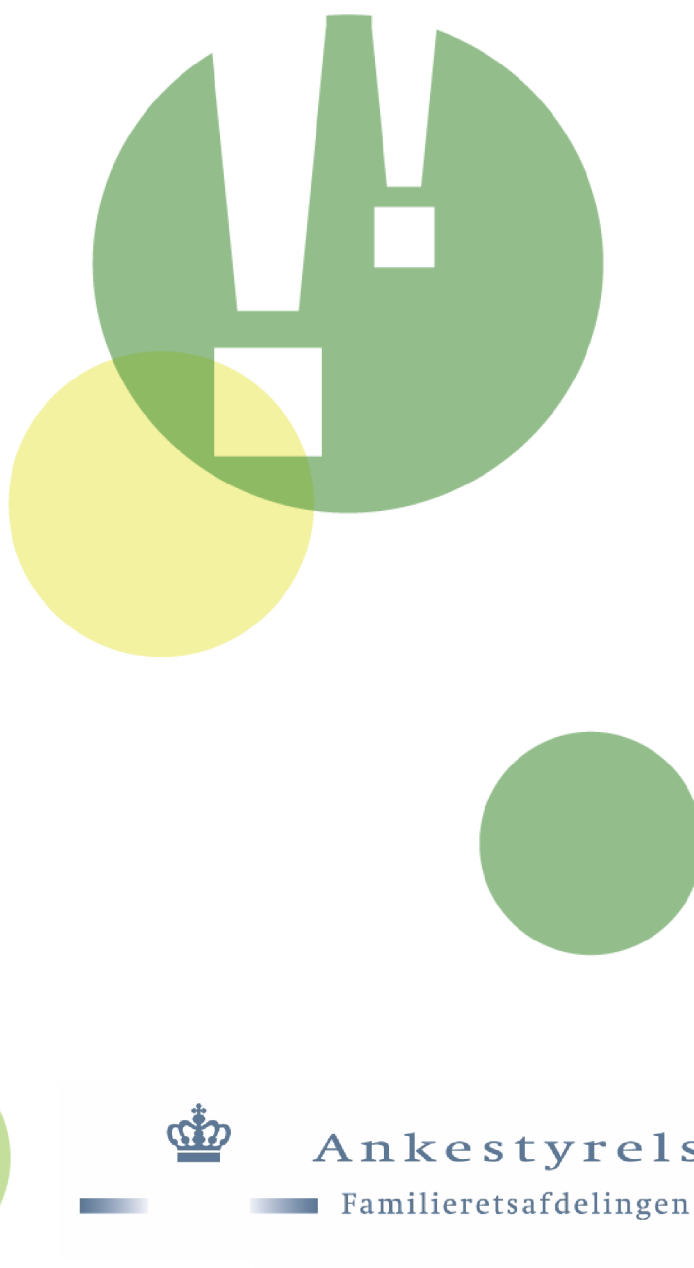

TILFREDSHEDSUNDERSØGELSE
**INTERNATIONALE
ADOPTIONER I 2010**

Ankestyrelsen

Familierechtsafdelingen

INDHOLD

1. KONKLUSION	4
1.1 De formidlende organisationers vejledning	4
1.2 Børnene	5
1.3 Overdragelsen	5
2. BAGGRUND OG STATISTISK GRUNDLAG FOR UNDERSØGELSEN	6
3. OM ADOPTANTERNE	7
4. DE HJEMTAGNE BØRN	9
4.1 Børnenes alder	9
4.2 Godkendelsesramme	9
4.3 Børnenes baggrund	10
5. AFGIVERLANDENE	11
5.1 Adoptanternes begrundelse for valg af afgiverland	11
5.2 Årsager til ændring af landevalg	12
5.3 Opholdet i afgiverlandet	12
6. DE FORMIDLENDE ORGANISATIONERS VEJLEDNING FORUD FOR HJEMTAGELSEN	14
6.1 Organisationernes vejledning og bistand vedrørende pædiatererklæringen	14
6.2 Anden hjælp til at vurdere oplysningerne i pædiatererklæringen	16
6.3 Adoptanternes tilfredshed med organisationernes vejledning inden hjemtagelsen	17
7. DE FORMIDLENDE ORGANISATIONERS VEJLEDNING OG STØTTE UNDER OPHOLDET I AFGIVERLANDET	26
7.1 Praktiske forhold	26
7.2 Adoptionsprocessen	27
8. OVERDRAGELSEN	34
8.1 Besøg hos barnet inden overdragelsen	34
8.2 Varighed af overdragelsen for adoptanter, som fik barnet overdraget ved første besøg.	35
8.3 Sted for overdragelsen	36
8.4 Adoptanternes oplevelse af overdragelsen	37
8.5 Typiske faktorer for en vellykket overdragelse	38
8.6 Faktorer, som påvirker overdragelsen negativt	40
8.7 Personalets eller plejefamiliens afsked med barnet	40
8.8 Adoptanternes oplevelse af barnet ved overdragelsen i forhold til pædiatererklæringen	41
8.9 Genkende barnet fra billeder	44

9. MØDE MED BARNETS OPRINDELIGE FORÆLDRE	45
9.1 Adoptanter, som mødte oprindelig familie	45
9.2 Mulighed for at møde de oprindelige forældre	46
10. EFTER HJEMKOMSTEN	48
10.1 Hvilke problemstillinger har adoptanterne oplevet efter hjemkomsten med deres barn	48
10.2 Har adoptanterne søgt hjælp eller rådgivning?	49
10.3 Barnet sammenlignet med informationerne ved matchningen	50
10.4 Adoptanternes generelle indtryk af tiden efter hjemkomsten med barnet	51
11. ADOPTANTERNES SAMLEDE OPLEVELSE AF HJEMTAGELSESFORLØBET	55
12. TABELLISTE	58

1. KONKLUSION

Familiestyrelsen har gennemført en undersøgelse af, hvordan de adoptanter, som hjemtog et barn fra udlandet i 2010, oplevede hjemtagelsen. Undersøgelsen er et led i Familiestyrelsens tilsyn med de formidlende organisationer og handler både om, hvordan adoptanterne oplevede de formidlende organisationers vejledning, inden de rejste til afgiverlandet, og vejledning, mens adoptanterne opholdt sig i afgiverlandet. I forhold til børnene har undersøgelsen haft fokus på, hvordan overdragelsen er foregået, og hvordan det har været for børn og adoptanter efter hjemkomsten. Undersøgelsen er gennemført som en tilfredshedsundersøgelse, og det er derfor adoptanternes indtryk, som rapporten bygger på. De formidlende organisationer er hørt over spørgeskemaet og den færdige rapport. Den 1. januar 2012 blev Familiestyrelsen en del af Ankestyrelsen.

1.1 De formidlende organisationers vejledning

Overordnet er der en høj grad af tilfredshed blandt adoptanterne. I adoptanternes samlede vurdering af hjemtagelsesforløbet (Kapitel 11) er 75 % af 268 adoptanter i undersøgelsen tilfredse eller meget tilfredse, 12 % er neutrale, mens sammenlagt 15 % er utilfredse eller meget utilfredse. Særligt i forhold til vejledningen forud for hjemtagelsen om valg af afgiverland og adoptionsproceduren er adoptanterne tilfredse, men også omkring landeventelister, vejledning om hotel og praktiske forhold og takt samt tone i afgiverlandet. For adoptanterne er det særligt vejledningen om valg af afgiverland, adoptionsproceduren og landeventelister, som har stor betydning, mens den mere praktiske del af vejledningen om hotel samt takt og tone er mindre vigtig.

Tilfredsheden er også udpræget i forhold til organisationernes lokale vejledning og støtte til praktiske forhold i afgiverlandet. For begge organisationer er tilfredsheden lidt lavere med hensyn til vejledningen om adoptionsproceduren under opholdet i afgiverlandet og i de tilfælde, hvor adoptanterne har haft brug for hjælp fra organisationen i Danmark under deres ophold i afgiverlandet. Også i forhold til vejledningen under opholdet i afgiverlandet er det særligt vejledningen om adoptionsproceduren, som er vigtig for adoptanterne.

Hjælpen til at forstå pædiatererklæringen fra organisationerne er den del af organisationernes vejledning, som adoptanterne er mindst tilfredse med. Sammenlagt er 56 % i nogen grad eller i meget høj grad tilfredse, mens 30 % forholder sig neutrale, og sammenlagt 15 % slet ikke eller i mindre grad er tilfredse. Det er særligt bekymrende i lyset af, at flere adoptanter oplyser, at de søgte vejledning uden for organisationerne, fordi de ikke havde tillid til, at de ville modtage en objektiv vejledning

omkring barnets helbred. Enkelte adoptanter mener desuden, at der er en tendens til, at pædiatererklæringerne fra organisationerne er enslydende, eller indeholder så få oplysninger, at de er vanskelige at bruge som grundlag for at vurdere barnet i forbindelse med, at barnet bliver stillet i forslag til adoptanterne. Det understreger vigtigheden af, at organisationerne i deres vejledning i forbindelse med barn i forslag gør opmærksom på adoptanternes mulighed for at søge rådgivning hos f.eks. Adoptionsnævnets rådgivende børnelæger.

Omkring barn i forslag kom det frem i undersøgelsen, at nogle få adoptanter, som blev matchet med et barn uden for deres godkendelse, ikke var blevet vejledt, så de forstod det videre forløb omkring sagsbehandlingen i samrådet og udvidet godkendelse. Endvidere oplevede enkelte adoptanter et pres for at acceptere et barn i forslag.

Generelt forekommer det ud fra adoptanternes beskrivelser, at organisationerne kan skærpe deres kommunikation i forhold til adoptanterne. Nogle oplever, at det kan være vanskeligt at få fat i organisationerne og i oplysninger i forbindelse med deres sag, og særligt efterlyses orienteringer til adoptanterne, mens de står på venteliste.

1.2 Børnene

De fleste adoptanter oplevede, at deres barn på forhånd var beskrevet på en måde, som svarede til det indtryk, de selv fik af barnet efterfølgende. Mange adoptanter føler, at børnene efter hjemkomsten hurtigt knytter sig til dem og gør meget store fremskridt på kort tid i forhold til udvikling, vækst og sprog.

De forældre, som efter hjemkomsten oplever adoptionsrelaterede problemstillinger med deres børn, synes i nogen grad, at det er vanskeligt at finde den rigtige hjælp, fordi de har brug for hjælp fra nogen, som også kender adoptivbørns særlige livsvilkår, uanset om de søger hjælp hos den privatpraktiserende læge, skal starte i institution eller lignende.

1.3 Overdragelsen

Generelt fungerede de fleste overdragelser godt, og mange adoptanter fik en oplevelse af, at børnehjem og plejefamilier havde gjort en indsats for deres børn. Særligt den halvdel af adoptanterne, som fik mulighed for at møde barnet inden overdragelsen, havde en positiv oplevelse af overdragelsen. Derudover viser undersøgelsen, at adoptanterne oplevede overdragelsen som positiv, når der var klare aftaler med børnehjem og organisationens kontaktperson i afgiverlandet omkring overdragelsen, og når adoptanterne fik lov til at se barnets omgivelser og møde mennesker, som havde taget sig af barnet.

Nogle adoptanter har dog oplevet en overdragelse, som ifølge dem ikke i tilstrækkelig grad tog hensyn til barnet, og det understreger vigtigheden af organisationernes fortsatte udvikling af og fokus på samarbejdet med børnehjem og organisationernes lokale kontaktpersoner.

2. BAGGRUND OG STATISTISK GRUNDLAG FOR UNDERSØGELSEN

Familiestyrelsen er ansvarlig myndighed i Danmark i forbindelse med internationale fremmedadoptioner og fører blandt andet tilsyn med de formidlende organisationers arbejde. Som led i Familiestyrelsens tilsyn med de to danske adoptionsformidlende organisationer, AC Børnehjælp og DanAdopt, har styrelsen gennemført en undersøgelse af adoptivforældrenes tilfredshed med organisationerne. Undersøgelsen har haft sit fokus på de børn, som i 2010 er hjemtaget fra udlandet til Danmark, og adoptivforældrenes (adoptanternes) oplevelse i forbindelse med denne hjemtagelse, herunder også at belyse adoptanternes behov for hjælp og rådgivning efter hjemkomsten.

Hjemtagelsen er overgangsperioden, fra adoptanter får et barn i forslag og accepterer at adoptere barnet, rejser til afgiverlandet for at hente barnet, og til de bringer barnet hjem.

Det statistiske grundlag for rapporten dækker adoptanter, som har adopteret et eller flere børn fra udlandet i 2010 fra enten AC Børnehjælp eller DanAdopt. I alt har styrelsen modtaget kontaktoplysninger på 400 adoptanter, 230 fra AC Børnehjælp og 170 fra DanAdopt.

Undersøgelsen blev gennemført i april og maj måned 2011. I alt valgte 284 (71 %) adoptanter at svare, heraf har 268 (67 %) besvaret alle spørgsmål, mens 16 (4 %) kun har svaret på en del af spørgsmålene. Alle svar er medtaget i analysen.

I forhold til de formidlende organisationers oplysninger om adoptanter, der har hjemtaget børn i 2010, har 72 % (166 adoptanter) af de adspurgte adoptanter fra AC Børnehjælp valgt at deltage, mens 69 % (118 adoptanter) af DanAdopts adspurgte adoptanter har valgt at deltage. Dermed er 58 % af besvarelserne fra AC Børnehjælps adoptanter, mens 42 % af besvarelserne er DanAdopts adoptanter. I analysen bliver tallene generelt behandlet samlet, dog vil tallene blive fordelt på organisation, hvor det er relevant, f.eks. i afsnittene om adoptanternes oplevelse af de formidlende organisationers vejledning.

3. OM ADOPTANTERNE

58 % af adoptanterne i undersøgelsen havde ikke andre børn, da de adopterede i 2010. 27 % havde adoptivbørn i forvejen, mens 13 % havde biologiske børn. Kun 3 % havde både biologiske og adoptivbørn, da de adopterede.

Langt den overvejende del af adoptanterne i undersøgelsen har adopteret sammen med en ægtefælle (90 %), mens en tiendedel af adoptanterne er eneadoptanter (10 %).

Et stort flertal af adoptanterne har selv hentet deres barn i afgiverlandet (99 %), mens 4 adoptanter (1 %) har valgt, at barnet skulle eskorteres til Danmark fra afgiverlandet.

Adoptanterne har for de flestes vedkommende hjemtaget 1 barn (96 %), mens 11 adoptanter (4 %) har adopteret søskende eller tvillinger.

Geografisk har flest adopteret fra Etiopien (24 %), men også Kina (19 %), Sydafrika (12 %), Vietnam (9 %) og Colombia (8 %) er typiske afgiverlande.

Sammenlignet med det samlede antal hjemtagne børn er der i undersøgelsen en forholdsvis overrepræsentation af adoptanter, som har adopteret fra små afgiverlande med mellem 1-10 adoptioner til Danmark årligt, som Burkina Faso eller Peru.

Tabel 1: HVILKE AFGIVERLANDE BLEV BØRNENE HJEMTAGET FRA?

Land	Response nter	Procent	Samtlige hjemtagelser 2010	Procent	
Bolivia	8	3 %	Bolivia	11	3 %
Bulgarien	0	0 %	Bulgarien	1	<1 %
Burkina Faso	8	3 %	Burkina Faso	9	2 %
Colombia	23	8 %	Colombia	35	8 %
Etiopien	69	24 %	Etiopien	117	28 %
Filippinerne	2	1 %	Filippinerne	2	<1 %
Indien	5	2 %	Indien	10	2 %
Iran	0	0 %	Iran	1	<1 %
Kenya	1	<1 %	Kenya	1	<1 %
Kina	54	19 %	Kina	65	16 %
Korea	13	5 %	Korea	21	5 %
Madagaskar	0	0 %	Madagaskar	2	<1 %
Mali	2	1 %	Mali	2	<1 %

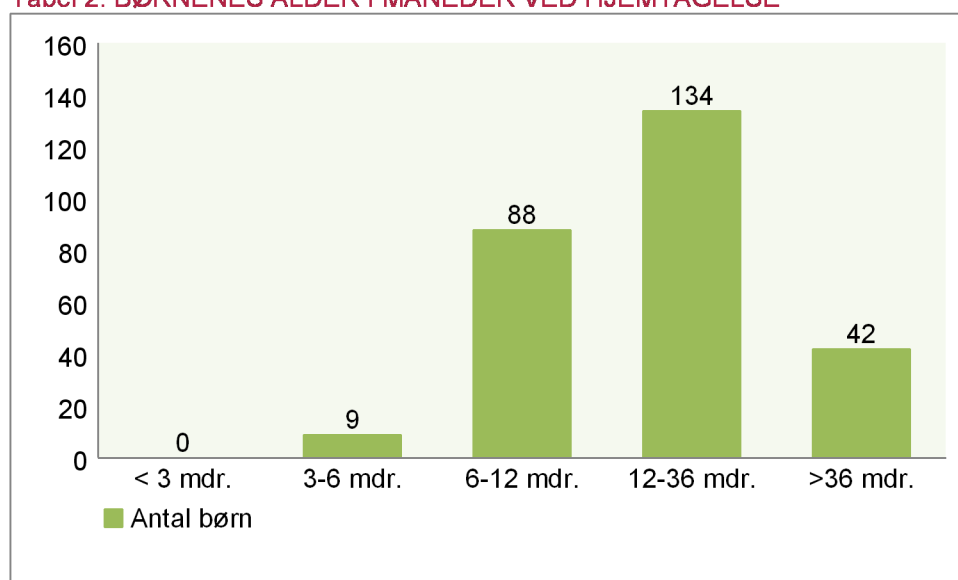
Nepal	6	2 %	Nepal	8	2 %
Nigeria	6	2 %	Nigeria	8	2 %
Peru	6	2 %	Peru	6	1 %
Senegal	1	<1 %	Senegal	1	<1 %
Sierra Leone	1	<1 %	Sierra Leone	1	<1 %
Sri Lanka	6	2 %	Sri Lanka	9	2 %
Sydafrika	35	12 %	Sydafrika	52	12 %
Taiwan	3	1 %	Taiwan	6	1 %
Thailand	8	3 %	Thailand	13	3 %
Tjekkiet	1	<1 %	Tjekkiet	4	1 %
Vietnam	26	9 %	Vietnam	34	8 %
I alt	284	100 %	I alt	419	100 %

4. DE HJEMTAGNE BØRN

4.1 Børnenes alder

Ved hjemtagelsen er de fleste børn mellem 12-36 måneder (i alt 134 børn svarende til 49 %), og den næstestørste gruppe af børn er mellem 6-12 måneder (i alt 88 børn svarende til 32 %). En del børn er ældre end 36 måneder (i alt 42 svarende til 15 %), mens kun 9 børn (svarende til 3 %) i undersøgelsen er mellem 3-6 måneder. Ingen børn er yngre end 3 måneder ved hjemtagelsen. Når børnene bliver hjemtaget, er de i gennemsnit 3 måneder ældre end ved matchningen.

Tabel 2: BØRNEENS ALDER I MÅNEDER VED HJEMTAGELSE

4.2 Godkendelsesramme

71 % af børnene i undersøgelsen blev forud for hjemtagelsen vurderet til at falde inden for en almen godkendelse. Ved almen godkendelse forstås en godkendelse til at adoptere et barn i aldersgruppen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysiske eller psykiske problemer.¹ I de tilfælde, hvor det drejer sig om søskende, som er adopteret, er andelen af børn inden for en almen godkendelse ikke overraskende mindre, nemlig 56 %, hvilket typisk skyldes, at børnene er ældre. Cirka en tredjedel af børnene er adopteret ved en udvidet godkendelse. En udvidet godkendelse kræves til et ældre barn, søskende eller et barn, som på grund af kendte fysiske eller psykiske helbredsmæssige forhold

¹ Forholdet mellem børn, der er adopteret inden for en almen godkendelse og en udvidet godkendelse, svarer til en lille overrepræsentation af almene godkendelser i forhold til tallene, som fremgår af Adoptionsnævnets årsberetning fra 2010, side 60: I 65 % af matchningssagerne har organisationen vurderet, at barnet falder inden for en almen godkendelse, mens organisationerne har været i tvivl eller vurderet barnet uden for en almen godkendelse i 35 % af matchningssagerne.

kræver særlige ressourcer hos adoptivforældrene, eller hvor barnet af andre årsager falder uden for den almen godkendelse.

Tabel 3: BLEV BARNET VURDERET INDEN FOR EN ALMEN GODKENDELSE?

Blev dit barn vurderet inden for en almen godkendelse?	Respondenter	Procent
Ja	195	71%
Nej	78	29%
I alt	273	100%

De 78 adoptanter, som har adopteret et barn uden for en almen godkendelse, men hvor det ikke skyldes, at de har adopteret en søskende, har angivet årsagen til den udvidede godkendelse. Årsagen til, at børnene faldt uden for en almen godkendelse, var for størstedelens vedkommende (83 %) helbredsmæssige forhold hos børnene, som f.eks. lav fødselsvægt, handicap på syn eller hørelse, eller sygdomme som hepatitis B eller tuberkulose. For en dels vedkommende (17 %) skyldtes den udvidede godkendelse, at børnene var ældre end 36 måneder.

4.3 Børnenes baggrund

I undersøgelsen har adoptanterne svaret på, hvilken baggrund deres barn har, og langt de fleste adoptanter kender deres barns baggrund. 77 % af børnene er overgivet til adoption af deres forældre ved samtykke, mens 52 % er hittebørn eller forældreløse.

Tabel 4: BARNETS BAGGRUND

Hvad var baggrunden for dit barns frigivelse til adoption?	Respondenter	Procent
Adoption med samtykke	126	47%
Hittebarn eller forældreløst barn	140	52%
Ved ikke	4	2%
I alt	270	100%

Bag tallene ligger store forskelle mellem landene, som primært afhænger af samfundsmæssige og lovmæssige forskelle mellem afgiverlandene. F.eks. har alle adoptanter fra Kina oplyst, at de har adopteret hittebørn, mens det store flertal af børn fra Colombia er adopteret med samtykke.

5. AFGIVERLANDENE

5.1 Adoptanternes begrundelse for valg af afgiverland

Adoptanterne blev i undersøgelsen spurgt, hvad der påvirkede deres valg af afgiverland. Hele 70 % af adoptanterne angiver, at den forventede ventetid, fra de blev godkendt til adoption, og indtil de kunne hjemtage et barn, påvirkede deres valg. Blandt de øvrige faktorer, som har påvirket deres valg, er afgiverlandets krav til adoptanterne om alder, civilstand osv. (46 %) og adoptanternes forventninger til børnenes køn, alder mv. fra det pågældende afgiverland (41 %). Omkring en tredjedel af adoptanterne angiver, at tiden, de skulle opholde sig i afgiverlandet, inden adoptionen var gennemført, var væsentlig (34 %). Derudover betyder adoptanternes kendskab eller relation til landet noget for deres valg af afgiverland (32 %). Meget få adoptanter angiver, at det er omkostningerne forbundet med at adoptere fra det pågældende land, som påvirkede deres valg af afgiverland (3 %).

Tabel 5: HVAD PÅVIRKEDE ADOPTANTERNES VALG AF AFGIVERLAND?

Hvad påvirkede dit valg af afgiverland? Vælg en eller flere af følgende kategorier:	Response nter	Procent
Forhåndskendskab eller relation til landet	87	32%
Afgiverlandets krav til dig som adoptant (din alder, civilstand osv.)	125	46%
Omkostningerne forbundet med at adoptere fra det pågældende land	9	3%
Tiden du skulle opholde dig i afgiverlandet, inden adoptionen var gennemført, og du kunne rejse hjem med barnet	94	34%
Forventninger til børn fra det pågældende land (køn, alder osv.)	111	41%
Muligheden for at lade barnet eskortere til Danmark	2	1%
Den forventede ventetid fra godkendelse til matchning og hjemtagelse	192	70%
Andet, angiv venligst hvilket:	84	31%
I alt	274	100%

En tredjedel af adoptanterne har derudover valgt at uddybe, hvad der påvirkede deres valg af afgiverland. Blandt dem fremhæver mange, at det var afgørende, at barnet i det pågældende land enten ville bo hos en plejefamilie frem for på et børnehjem, eller at de har tillid til børnehjemmenes standard. En anden stor gruppe fortæller, at de har en relation til landet, fordi de selv har adopteret fra landet tidligere, eller har familie, som er adopteret fra det samme land. Nogle adoptanter taler i forvejen afgiverlandets sprog og håber, at det, at sproget er velkendt,

kan lette overgangen for barnet fra børnehjemmet til et liv med familien. En del nævner også, at det for dem var afgørende, at de havde tillid til sagsbehandlingen i afgiverlandet, eller at afgiverlandet f.eks. er kendt for at kunne oplyse barnets historie.

5.2 Årsager til ændring af landevalg

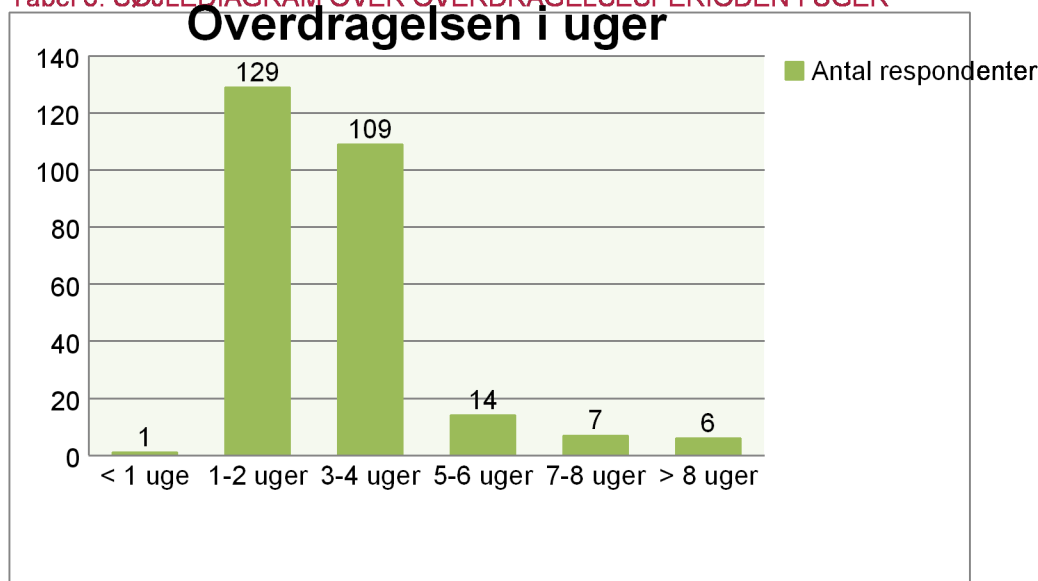
Ud af de 274 adoptanter i undersøgelsen har cirka 80 % holdt fast i deres første landevalg, mens de resterende 20 % (55 adoptanter) har skiftet venteliste til et andet land. Næsten alle, som har ændret landevalg undervejs, har angivet en årsag til, hvorfor de har ændret valget. En stor gruppe har stået på venteliste til Kina, men også adoptanter på venteliste til bl.a. Vietnam har ændret land undervejs. Det gælder for alle disse adoptanter, at de blev skrevet på ventelisten, mens den var kort, og efterfølgende gik listen i stå. Et andet eksempel er Bolivia, hvor international formidling af adoptivbørn pludselig blev standset af indenrigspolitiske årsager. Nogle af disse adoptanter ventede i flere år uden at få stillet et barn i forslag. Ikke overraskende valgte en del efterfølgende ny landeventeliste ud fra, hvorvidt der er mulighed for at få et barn stillet i forslag hurtigst muligt, blandt andet for at kunne nå at adoptere inden for deres godkendelsesperiode. Den nye landeventeliste var for mange et afrikansk land, f.eks. Etiopien og Sydafrika, som begge er store afgiverlande i forhold til Danmark.

5.3 Opholdet i afgiverlandet

Flertallet af adoptanter opholdt sig i afgiverlandet under en måned. 129 adoptanter (svarende til 48 %) i undersøgelsen opholdt sig i afgiverlandet 1-2 uger, mens 109 adoptanter (svarende til 41 %) opholdt sig 3-4 uger i afgiverlandet. Derudover har 21 adoptanter (sammenlagt 8 %) opholdt sig mellem 5 og 8 uger i afgiverlandet. Kun 6 adoptanter (svarende til 2 %) opholdt sig længere end 8 uger i afgiverlandet.

Den adoptant, som var kortest tid i afgiverlandet, opholdt sig under en uge i afgiverlandet, mens de, der var der længst, brugte omkring et halvt år i afgiverlandet.

Tabel 6: SØJLEDIAGRAM OVER OVERDRAGELSESPERIODEN I UGER

Det store flertal af adoptanter har følt sig trygge i afgiverlandet (94 % svarende til 250 adoptanter), mens kun 6 % (16 adoptanter) af adoptanterne ikke har været trygge. De 16, som ikke har følt sig trygge, har adopteret fra Sydafrika, Peru, Nigeria, Nepal, Kina, Thailand og Etiopien. Hovedårsagen til, at adoptanterne oplevede opholdet som utrygt, var risikoen for kriminalitet. I få tilfælde var adoptanterne udsat for egentlig kriminalitet som røveri.

Tabel 7: VAR ADOPTANTERNE TRYGGE I AFGIVERLANDET?

Følte du dig tryk i afgiverlandet?	Respondenter	Procent
Ja	250	94%
Nej	16	6%
I alt	266	100%

Sammenlagt 89 % af adoptanterne oplevede, at sagsgangen hos myndighederne var, som deres organisation havde forberedt dem på, mens 8 % af adoptanterne i mindre grad eller slet ikke oplevede sagsgangen, som de var blevet forberedt på. 4 % er neutrale i forhold til, om sagsgangen var, som de var blevet forberedt på.

Tabel 8: VAR SAGSGANGEN SOM ORGANISATIONERNE HAVDE FORBEREDT ADOPTANTERNE?

I hvilken grad oplevede du, at sagsgangen hos myndighederne var, som organisationerne havde forberedt dig på?	AC DanAdopt Børnehjælp		I alt
Slet ikke	1%	0%	1%
I mindre grad	7%	7%	7%

Hverken / eller	4%	3%	4%
I nogen grad	41%	15%	31%
I meget høj grad	48%	75%	58%
I alt	101	59	160

De 12 adoptanter (8 %), som slet ikke eller i mindre grad oplevede, at sagsgangen var, som de var blevet forberedt på, blev spurgt, om det skyldtes forhold, som den formidlende organisation havde indflydelse på. 10 af dem svarede nej til, at det skyldtes forhold, som den formidlende organisation havde indflydelse på, mens 2 svarede ja.

6. DE FORMIDLENDE ORGANISATIONERS VEJLEDNING FORUD FOR HJEMTAGELSEN

Når adoptanterne har tilmeldt sig en formidlende organisation, skal de vælge en landeventeliste. Både inden de vælger afgiverland og i ventetiden, efter de har valgt, vejleder organisationerne adoptanterne. I undersøgelsen blev adoptanterne bedt om at vurdere dele af organisationernes vejledning.

Organisationens vejledning skal hjælpe adoptanterne til at vælge et afgiverland, hvor afgiverlandets krav passer sammen med adoptanternes situation. Afgiverlandene kan f.eks. stille krav til adoptanternes alder, civilstand og religion, og der er forskel på, om landene f.eks. tillader adoption til eneadoptanter. Derudover kan de enkelte afgiverlandes adoptionsprocedure f.eks. have betydning for, hvor længe adoptanterne skal opholde sig i afgiverlandet.

Når adoptanterne får et barn stillet i forslag, fremsender organisationen en pædiatererklæring, som organisationens børnesagkyndige læge har udarbejdet på baggrund af oplysningerne fra afgiverlandet om barnet. Denne erklæring skal være så fyldestgørende som muligt og give adoptanten mulighed for, uden lægefaglig indsigt, at kunne vurdere, hvilke problemer der kan blive aktuelle for det pågældende barn. De oprindelige oplysninger fra afgiverlandet om barnet skal også være oplyst i erklæringen.

Endelig vejleder organisationerne om en række forhold omkring selve hjemtagelsen, eksempelvis hotel og praktiske forhold under opholdet samt takt og tone i afgiverlandet.

På baggrund af pædiatererklæringen skal adoptanterne vurdere, om de vil adoptere barnet. I denne proces vil adoptanterne ofte søge vejledning fra organisationerne, ligesom adoptanterne mulighed for at søge rådgivning hos en uvildig sagkyndig børnelæge, som er ansat af Adoptionsnævnet.

6.1 Organisationernes vejledning og bistand vedrørende pædiatererklæringen

I undersøgelsen blev adoptanterne spurgt, om hjælpen fra de formidlende organisationer var tilstrækkelig til at forstå pædiatervurderingen. Andelen af adoptanter, som i meget høj grad eller i nogen grad er tilfredse med hjælpen fra organisationen til at forstå pædiatererklæringen, udgør omkring halvdelen (56 %) af adoptanterne i hver organisation. For både AC Børnehjælp og DanAdopt forholder næsten en tredjedel af deres adoptanter (30 %) sig neutralt til, hvorvidt det var tilfredsstillende, mens 15 % og 14 % fra henholdsvis AC Børnehjælp eller DanAdopt mener, at hjælpen i mindre grad eller slet ikke var tilstrækkelig.

Tabel 9: HJÆLP TIL AT FORSTÅ PÆDIATERERKLÆRINGEN

I hvilken grad har hjælpen fra organisationen været tilstrækkelig til at forstå børnelægens vurdering af dit barns psykiske og fysiske udvikling (pædiatererklæringen), som du fik fremsendt fra den formidlende organisation?	AC Børnehjælp	DanAdopt	I alt
Slet ikke	7%	4%	6%
I mindre grad	8%	10%	9%
Hverken / eller	30%	29%	30%
I nogen grad	29%	38%	33%
I meget høj grad	26%	20%	23%
I alt	161	111	272

De af adoptanterne, som slet ikke eller i mindre grad var tilfredse med organisationernes hjælp (15 % svarende til cirka 40 adoptanter), fik i undersøgelsen mulighed for at uddybe, hvorfor de mente, organisationernes hjælp var utilstrækkelig. Adoptanternes udsagn er fra begge organisationer.

En gruppe ville gerne have haft mulighed for at få en uddybning af den læge, som havde udfærdiget pædiatererklæringen. Typisk havde det ikke været muligt pga. af en kort svarfrist. En del beskriver også, at de i stedet har søgt hjælp hos Adoptionsnævnets børnelæger eller hos andre specialister.

En del nævner som årsag til at søge rådgivning uden for organisationen, at de ikke følte sig sikre på, at organisationen ville optræde objektivt og uvildigt i situationen. En enkelt adoptant beskriver, at organisationen fremlagde, at barnet skulle gennemgå et mindre kirurgisk indgreb, hvorefter en specialist, adoptanterne selv opsøgte, gav en helt anden vurdering. Flere oplever et pres fra organisationen om at afslutte sagen.

”Vi følte ikke, det var en mulighed at spørge [...] De var mere interesserede i underskriften.”

Nogle oplever, at barnet blev brugt til at presse adoptanterne. Et forældrepar skulle over en weekend tage stilling til et barn uden for almen godkendelse, men havde svært ved at få en børnelæges vurdering pga. ferie.

Endelig er der flere adoptanter, som har en oplevelse af, at adoptionssagen kører, uden at de kender de forskellige trin i processen. Det er typisk sager, hvor adoptanterne er blevet matchet med et barn, som er uden for almen godkendelse, og sagen er derfor blev forelagt adoptionssamrådet. En adoptant beskriver f.eks., at parret troede, de skulle ned og hente et barn, selv om det faldt uden for almen godkendelse, og først da de blev indkaldt til møde i adoptionssamrådet om deres godkendelse, forstod de, at sagen ikke var afgjort. Ud fra beskrivelserne har sagen fulgt procedurerne, men adoptanterne har ud fra vejledningen ikke forstået processen.

6.2 Anden hjælp til at vurdere oplysningerne i pædiatererklæringen

Omkring en tredjedel af adoptanterne (29 %) i undersøgelsen søgte hjælp til at vurdere oplysningerne i pædiatererklæringen, mens et stort flertal ikke søgte hjælp (71 %).

Tabel 10: HJÆLP TIL AT VURDERE OPLYSNINGERNE I PÆDIATERERKLÆRINGEN

Søgte du anden hjælp til at vurdere oplysningerne i børnelægens vurdering, inden du samtykkede til matchningen?	Respondenter	Procent
Ja	78	29%
Nej	193	71%
I alt	271	100%

Blandt dem, som søgte hjælp til at vurdere oplysningen i pædiatererklæringen, søgte 41 % hjælp hos Adoptionsnævnets rådgivende børnelæger, og en tredjedel (31 %) søgte hjælp hos egen læge. En fjerdedel fik hjælp fra en børnelæge til at forstå erklæringen (24 %), mens 13 % søgte hjælp hos en speciallæge. Kun 2 adoptanter (3 %) søgte hjælp hos en psykolog. Hele 40 % angiver derudover, at de søgte hjælp et andet sted, end hos det sundhedsfaglige personale, som er nævnt her. I adoptanternes uddybning af, hvor de derudover har søgt hjælp, fremgår det, at det typisk stadig er sundhedsfagligt personale, som adoptanterne kender gennem familie, venner eller arbejde. Derudover angiver nogle få, at de har søgt hjælp til at vurdere oplysningerne på internettet; hos andre, som tidligere har adopteret; eller hos PAS-konsulenter.

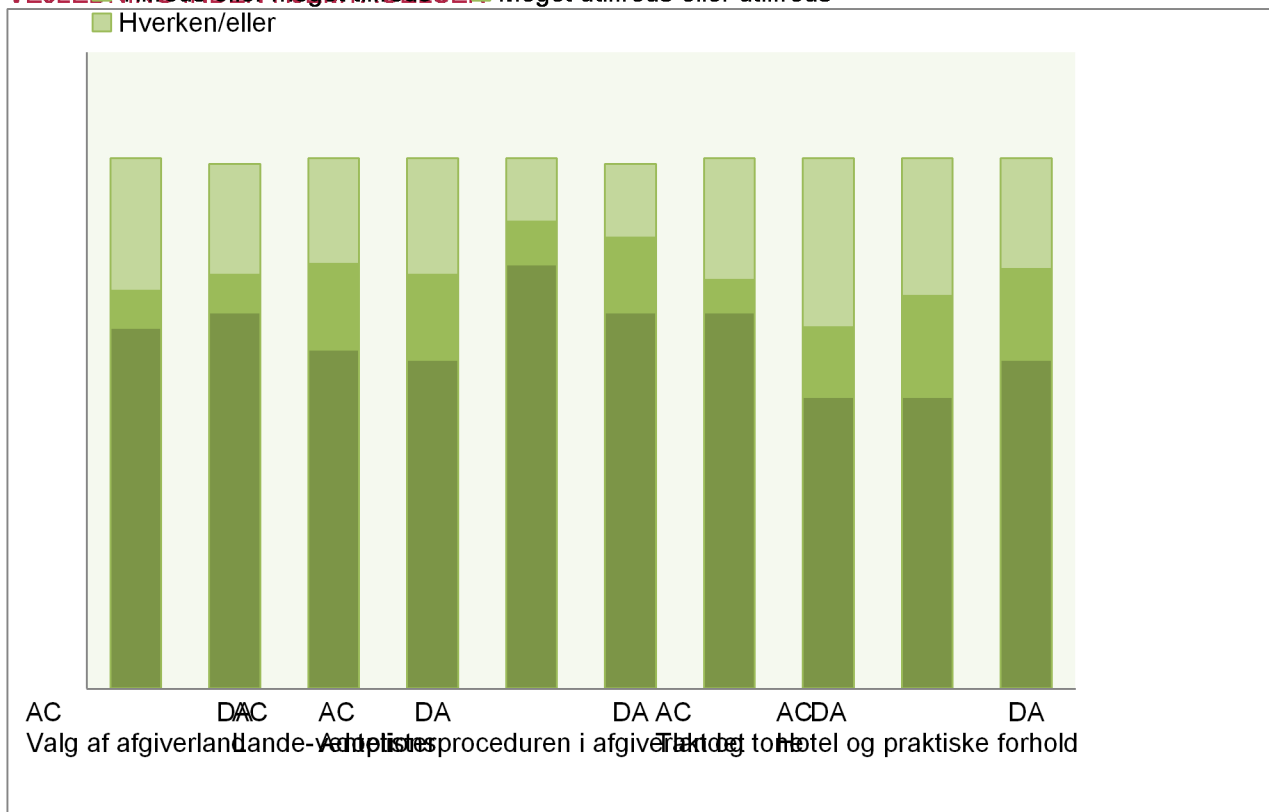
Tabel 11: HVOR SØGTE ADOPTANTERNE HJÆLP TIL AT VURDERE OPLYSNINGERNE I PÆDIATERERKLÆRINGEN?

Hvor søgte du hjælp til at vurdere oplysningerne i børnelægens vurdering, inden du samtykkede til matchningen? Vælg en eller flere af følgende kategorier:	Response nter	Procent
Adoptionsnævnets rådgivende børnelæge	32	41%
Egen læge	24	31%
Børnelæge	19	24%
Psykolog	2	3%
Speciallæge	10	13%
Andet, angiv venligst hvor	31	40%
I alt	78	100%

6.3 Adoptanternes tilfredshed med organisationernes vejledning inden hjemtagelsen

Adoptanterne blev i undersøgelsen spurgt om, hvor tilfredse de var med de formidlende organisationers vejledning om valg af afgiverland, hotel og praktiske forhold, adoptionsproceduren i afgiverlandet, takt og tone i afgiverlandet og vejledning i forbindelse med det første valg af landeventeliste.

Tabel 12: ADOPTANTERNES TILFREDSHED MED ORGANISATIONERNES VEJLEDNING I FORBINDELSE MED DET FØRSTE VALG AF LANDEVENTELISTE

6.3.1 VEJLEDNING OM VALG AF AFGIVERLAND OG LANDEVENTELISTE

Begge de formidlende organisationers adoptanter er i overvejende grad tilfredse eller meget tilfredse med de formidlende organisationers vejledning om valg af afgiverland (70 %), mens cirka en fjerdedel (24 %) er neutrale i forhold til den pågældende vejledning. Endelig er 7 % utilfredse eller meget utilfredse med vejledningen. Uafhængigt af hvilken organisation adoptanterne har valgt, er et stort flertal (70 %) enige om, at vejledningen om landevalg har stor betydning for dem, 21 % angiver, at det har nogen betydning, mens det har en lille betydning for 10 %.

TABEL 13: TILFREDSHED MED VEJLEDNING OM VALG AF AFGIVERLAND

Hvor tilfreds er du med den vejledning om valg af afgiverland, som du modtog fra den formidlende organisation inden afrejsen?	AC Børnehjælp	DanAdopt	I alt
Meget utilfreds	4%	5%	4%
Utilfreds	3%	3%	3%
Hverken / eller	25%	21%	24%
Tilfreds	52%	49%	51%
Meget tilfreds	16%	22%	19%
I alt	164	112	276

Tabel 14: BETYDNING AF VEJLEDNING OM VALG AF AFGIVERLAND

Hvilken betydning har det for dig, at du er tilfreds med vejledningen om valg af afgiverland?	AC Børnehjælp	DanAdopt	I alt
Lille betydning	10%	10%	10%
Nogen betydning	21%	21%	21%
Stor betydning	70%	70%	70%
I alt	164	112	276

Adoptanterne blev vedrørende deres landevalg spurgt specifikt, hvor tilfredse de var med vejledningen om landeventelister i forbindelse med og efter deres første valg af afgiverland. Uafhængigt af hvilken formidlende organisation adoptanterne er tilmeldt, er 63 % af adoptanterne tilfredse eller meget tilfredse med vejledningen, mens 21 % er neutrale, og sammenlagt 16 % er utilfredse eller meget utilfredse. Dermed er adoptanternes tilfredshed med vejledningen om landeventelister ikke lige så høj, som den var med den generelle vejledning om valg af afgiverland. Samtidig er betydningen for adoptanterne af denne vejledning lidt større, end den var for valget af

afgiverland. 70 % angiver således, at vejledningen har stor betydning, 24 % at den har nogen betydning, mens kun 6 % angiver, at den har lille betydning.

Tablet 15: TILFREDSHED MED VEJLEDNING OM LANDEVENTELISTE

Hvor tilfreds er du med vejledning om landeventelister i forbindelse med og efter dit første valg af afgiverland?	AC Børnehjælp	DanAdopt	I alt
Meget utilfreds	9%	11%	9%
Utilfreds	7%	5%	7%
Hverken / eller	20%	22%	21%
Tilfreds	46%	46%	46%
Meget tilfreds	18%	16%	17%
I alt	164	112	276

Tablet 16: BETYDNING AF VEJLEDNING OM LANDEVENTELISTE.

Hvilken betydning har det for dig, at du er tilfreds med vejledningen om landeventeliste	AC Børnehjælp	DanAdopt	I alt
Lille betydning	6%	6%	6%
Nogen betydning	24%	22%	24%
Stor betydning	70%	71%	70%
I alt	164	112	276

6.3.2. VEJLEDNING OM ADOPTIONSPROCEDUREN I AFGIVERLANDET

Organisationerne vejleder adoptanterne i, hvordan adoptionsproceduren forløber i afgiverlandet. Vejledningen handler f.eks. om, hvordan adoptionen bliver gennemført; om adoptanterne skal deltage i en retssag om adoptionen; hvornår adoptionen er endelig; hvor længe adoptanterne skal forvente at opholde sig i afgiverlandet; hvordan overdragelsen af barnet foregår i det enkelte afgiverland, osv.

Adoptanterne i undersøgelsen er overordnet godt tilfredse med organisationernes vejledning. Sammenlagt er 77 % tilfredse eller meget tilfredse, mens 13 % er neutrale, og endelig er 11 % enten utilfredse eller meget utilfredse. Det er vigtigt for adoptanter at modtage en god vejledning om adoptionsproceduren. Således har vejledningen for 74 % af adoptanterne stor betydning, mens den er af nogen betydning for 23 %, mens vejledningen kun har lille betydning for 3 %.

Tablet 17: TILFREDSHED MED VEJLEDNING OM ADOPTIONSPROCEDURE

Hvor tilfreds er du med vejledningen om adoptionsproceduren i afgiverlandet, som du modtog fra den formidlende organisation inden afrejsen?	AC Børnehjælp	DanAdopt	I alt
Meget utilfreds	2%	4%	3%
Utilfreds	6%	11%	8%
Hverken / eller	12%	14%	13%
Tilfreds	61%	50%	57%
Meget tilfreds	19%	21%	20%
I alt	164	112	276

Tabel 18: BETYDNING AF VEJLEDNING OM ADOPTIONSPROCEDURE

Hvilken betydning har det for dig, at du er tilfreds med vejledningen om adoptionsproceduren i afgiverlandet?	AC Børnehjælp	DanAdopt	I alt
Lille betydning	4%	3%	3%
Nogen betydning	24%	22%	23%
Stor betydning	73%	75%	74%
I alt	164	112	276

6.3.3 VEJLEDNING OM HOTEL OG PRAKTISKE FORHOLD OG TAKT OG TONE I AFGIVERLANDET

Organisationerne forbereder adoptanterne inden rejsen ved blandt andet at vejlede dem om de praktiske forhold i de enkelte lande. Det kan være at anbefale et hotel, som ligger praktisk i forhold til børnehjemmet, eller et marked, hvor adoptanterne kan købe tøj eller den type mælkeerstatning, som barnet har været vant til at få på børnehjemmet mv.

58 % af adoptanterne fra begge formidlende organisationer er tilfredse eller meget tilfredse med vejledningen om hotel og praktiske forhold, mens en fjerdedel

(24 %) er neutrale, og sammenlagt 18 % er utilfredse eller meget utilfredse. Dermed er tilfredsheden ikke så udpræget, som f.eks. med vejledningen om landevalg, men omvendt har denne del af vejledningen heller ikke så stor betydning for adoptanterne, som i de øvrige punkter. For under halvdelen (48 %) har vejledningen stor betydning, mens den for 36 % har nogen betydning og lille betydning for 16 %. Generelt er der en tendens til, at DanAdopts adoptanter er mest tilfredse med vejledningen om hotel og praktiske forhold, og samtidig har denne del af vejledningen større betydning for dem.

Tabel 19: TILFREDSHED MED VEJLEDNING OM HOTEL OG PRAKTISKE FORHOLD

Hvor tilfreds er du med vejledningen om hotel og praktiske forhold, som du modtog fra den formidlende organisation inden afrejsen	AC	DanAdopt	I alt
Meget utilfreds	6%	5%	5%
Utilfreds	13%	13%	13%
Hverken / eller	26%	21%	24%
Tilfreds	42%	39%	41%
Meget tilfreds	13%	22%	17%
I alt	164	112	276

Table 20: BETYDNING AF VEJLEDNING OM HOTEL OG PRAKTISKE FORHOLD

Hvilken betydning har det for dig, at du er tilfreds med vejledningen om hotel og praktiske forhold, som du modtog fra den formidlende organisation inden afrejsen	AC	DanAdopt	I alt
Lille betydning	16%	17%	16%
Nogen betydning	33%	41%	36%
Stor betydning	51%	42%	48%
I alt	164	112	276

Inden afrejsen vejleder de formidlende organisationer adoptanterne i takt og tone – f.eks. hvis der er særlige forventninger til adoptanter i det pågældende land, eller hvis opfattelsen af god opførelse er anderledes end i Danmark. Blandt adoptanterne er 65 % tilfredse eller meget tilfredse med organisationernes vejledning, mens 27 % er neutrale, og tilsammen 9 % er utilfredse eller meget utilfredse. Denne del af vejledningen er ikke så tungtvejende for adoptanterne som de øvrige eksempler. Således har det stor betydning for 41 %, og nogen betydning for 40 %, mens det har lille betydning for 19 %. Der er en tendens til, at AC Børnehjælps adoptanter er mest tilfredse med denne del af vejledningen, samtidig med at det for dem har en større betydning.

Table 21: TILFREDSHED MED VEJLEDNING OM TAKT OG TONE

Hvor tilfreds er du med vejledningen om takt og tone, som du modtog fra den formidlende organisation inden afrejsen?	AC	DanAdopt	I alt
Meget utilfreds	3%	3%	3%
Utilfreds	3%	10%	6%
Hverken / eller	23%	32%	27%
Tilfreds	58%	46%	53%
Meget tilfreds	13%	10%	12%
I alt	164	112	276

Table 22: BETYDNING AF VEJLEDNING OM TAKT OG TONE

Hvilken betydning har det for dig, at du er tilfreds med vejledningen om takt og tone, som du modtog fra den formidlende organisation inden afrejsen?	AC DanAdopt	I alt
Lille betydning	17%	19%
Nogen betydning	39%	40%
Stor betydning	44%	41%
I alt	164	276

6.3.4 ADOPTANTERNES UDDYBENDE BEMÆRKNINGER TIL DE FORMIDLLENDE ORGANISATIONERS VEJLEDNING INDEN AFREJSEN

Af adoptanternes uddybende kommentarer til de formidlende organisationers vejledning inden rejsen fremgår det, at adoptanterne, i det omfang de ikke får oplysningerne fra organisationerne, supplerer vejledningen med informationer fra internettet og søger kontakt til netværk af andre adoptanter, som har erfaringer fra det pågældende afgiverland. Derudover giver den del af adoptanterne, som tidligere har adopteret fra samme land, udtryk for, at de ikke har haft brug for vejledningen og informationerne, fordi de allerede kender kulturen, proceduren mv.

Som det fremgik af statistikken, er der en høj grad af tilfredshed blandt adoptanterne med de formidlende organisationers vejledning inden afrejsen, men tilfredsheden med vejledningen om landeventelister er ikke så høj som for de øvrige punkter, selv om 63 % er tilfredse eller meget tilfredse. Det afspejles i adoptanternes kommentarer, som næsten udelukkende handler om landeventelister, og det er overvejende adoptanter med negative erfaringer, som har udnyttet muligheden for at skrive en kommentar.

Ikke overraskende handler en del af de negative erfaringer om landeventelisten til Kina. Det var tidligere en relativ kort venteliste, som over få år voksede betragteligt, så en række adoptanter kom til at stå på venteliste i 3-4 år, inden de blev overflyttet til andre landeventelister. Dertil kommer adoptanter fra andre landeventelister, som også har oplevet, at listen gik i stå undervejs.

Organisationernes vurdering af landeventelisterne

Flere adoptanter er utilfredse med de formidlende organisationers

tilgang til at vurdere situationen på landeventelisterne, særligt Kinalisten.

”De adoptionsformidlende organisationer har fuldstændig undervurderet ventetidssituationen siden 2006. Der findes private hjemmesider fra adoptionsinteressenter, som med stor indsigt har kunnet give estimater for den voldsomme stigning i ventetid for især adoption fra Kina. De adoptionsformidlende organisationer har kun opgivet retrospektive ventetider, i stedet for at forholde sig til virkeligheden og eventuelt udarbejde en prognose for ventetiden for eksempel ved hjælp fra eksperter på dette område.”

En anden adoptant, som ventede tre et halvt år på Kinaventelisten, skriver:

”Andre lande informerede deres adoptanter om, at der ville blive 4-5 års ventetid på Kinalisten og at kineserne helst ville bortadoptere special needs børn til udlandet. [Organisationen] nægtede og nedtonede problemet i årevis.”

Kommunikation

En del af adoptanterne udtrykker utilfredshed med organisationernes kommunikationsniveau.

For det første gælder det organisationernes almindelige kommunikation. Flere nævner, at det er vanskeligt at få fat i organisationerne, og når de får fat i dem, er det svært at få dem til at svare på konkrete spørgsmål, eller organisationerne svarer kun på spørgsmålet uden at give andre relevante oplysninger.

”[Organisationen] svarer næsten aldrig direkte på et spørgsmål og deres rådgivning bærer præg af travlhed. Det kan være svært at forstå, når man betaler mange penge for at adoptere.”

”Hvis jeg har stillet spørgsmål om specifikke ting undervejs, har jeg ofte oplevet, at svaret er upræcist, eller der er undladt at svare.”

For det andet er en del af adoptanterne utilfredse med de informationer, som de får om afgiverlandet inden afrejsen, især fordi informationerne om praktiske forhold var forældede eller mangelfulde – én var f.eks. blevet informeret om, at de selv kun skulle booke et hotel, men i virkeligheden var der en række andre ting, de skulle sørge for. En anden anke er, at materialet var udarbejdet til f.eks. amerikanske adoptanter og oversat, men ikke tilpasset danske forhold, og dermed var dele af indholdet irrelevant for adoptanterne.

For det tredje efterlyser mange adoptanter, at organisationerne bliver

bedre til at informere løbende, både mens adoptanterne står på en venteliste, og i perioden fra de får barn i forslag til hjemtagelsen.

”Vi ventede i 2 år fra barn i forslag til udrejse. Fik stort set ingen støtte og information fra formidlende organisation. Var meget tæt på at trække os ud.”

En adoptant, hvor sagsbehandlingen i afgiverlandet trak ud:

”... vejledningen i ventetiden var minimal. Alt hvad vi fik at vide var, når vi selv søgte information. Det gav et meget uheldigt forløb for os, og vi mistede troen på både [organisationen], og på at vi nogensinde ville kunne hente vores barn. Det ville for os have været altafgørende, hvis vi fik støtte i sådan en proces, samt klar besked og en følelse af, at [organisationen] vidste, hvad der skete, men det oplevede vi ikke.”

Skifte af venteliste

Flere adoptanter har oplevet at stå på venteliste meget længe for så pludseligt at få tilbudt at flytte landeventeliste med en uges betænkningstid.

”At vælge landeskift er en meget stor og følelsesladet beslutning – for eksempel måtte vi snakke med vores adoptivdatter om, at hun ikke ville få en søskende fra samme land som hende selv.”

En del adoptanter oplever ved skifte af venteliste, at vejledningen om det nye afgiverland var overdrevet håbefuldt og i nogen grad styret af, at organisationen gerne vil prøve at formidle fra et nyt land:

”Fremgangsmåden omkring muligheden for landeskifte [...] oplevedes i højere grad at udspringe af [organisationen]’s ønske om at få adoptanter til lister uden tilstrækkelige ansøgere end et egentligt ønske om at imødekomme os som adoptanter.”

”Man fik også lidt fornemmelsen af, at [organisationen] gerne så, man valgte nogle af de nye og lidt mere ”spændende lande”, som de har indgået aftaler med.”

Adoptanterne beskriver, at i den pressede situation, som de befinder sig i, når de er nødt til at skifte landeventeliste, har de i særlig høj grad brug for, at organisationens vejledning er objektiv og baseret på fakta.

”I starten var [organisationen] alt for optimistisk, hvilket faktisk var noget af det, der har været allersværest.”

Endelig giver enkelte adoptanter, som stod længe på en landeventeliste,

udtryk for, at de mener, der lå økonomiske betragtninger bag, når de formidlende organisationer ikke lod dem skifte fra ventelisten tidligere, og derefter tog høje gebyrer for skiftet, da de fik lov til at skifte.

Vejledning i akut opstået situation

Nogle adoptanter har stået i akutte situationer, hvor de gerne ville have haft hjælp fra de formidlende organisationer, men ikke fik den. F.eks. oplevede en adoptant at få stjålet penge osv. i afgiverlandet, og vedkommende savnede i den forbindelse bistand fra organisationen. En anden skulle med få dages varsel hjemtage et barn midt i en rejsehøjsæson, men organisationen meddelte, at deres kontaktperson ikke kunne bestille et hotel, fordi alt var optaget, og adoptanten måtte derfor selv finde en løsning.

Fejl i sagsbehandling

Endelig har enkelte adoptanter oplevet deciderede fejl i sagsbehandlingen. Et par eksempler er: En adoptant fik tilbudt at komme på ventelisten til et børnehjem, hvor adoptanten ikke levede op til de formelle krav, hvilket han selv gjorde organisationen opmærksom på. En anden fik tilsendt oplysninger om et barn, som på det tidspunkt ikke var frigivet til adoption endnu.

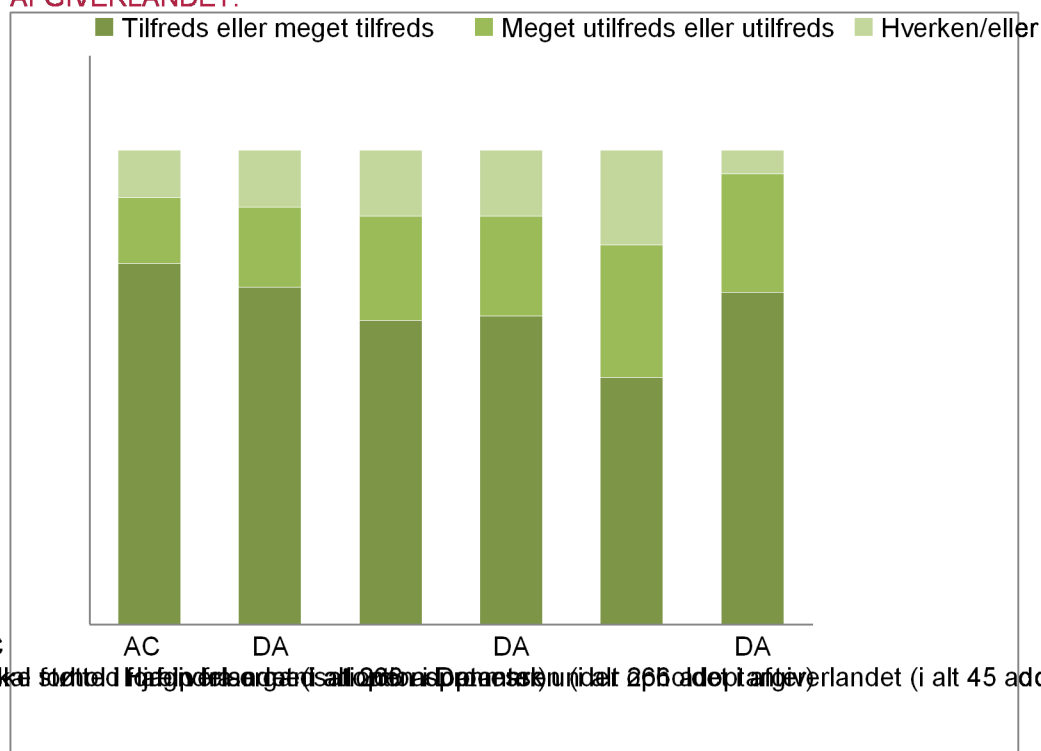
6.3.5 ADOPTANTERNES FORSLAG

Flere af adoptanterne mener, det er uigennemskueligt, hvad reglerne er for, hvornår man kan skifte landeventeliste. Derfor efterlyser de, at organisationerne får klare regler på området, så adoptanterne får mulighed for at overveje deres situation på forhånd frem for at blive kastet ud i et skifte af landeventeliste.

7. DE FORMIDLENDE ORGANISATIONERS VEJLEDNING OG STØTTE UNDER OPHOLDET I AFGIVERLANDET

De formidlende organisationer har typisk en lokal kontaktperson i afgiverlandet, som kan bistå adoptanterne med at løse problemer, der opstår undervejs. I nogle tilfælde er det en dansk kontaktperson, som er til stede i afgiverlandet. Adoptanterne blev i undersøgelsen spurgt, om de var tilfredse med den støtte, de modtog fra den formidlende organisations kontaktperson i afgiverlandet vedrørende henholdsvis praktiske forhold og adoptionsprocessen.

Tabel 23: ADOPTANTERNES TILFREDSHED MED DE FORMIDLENDE ORGANISATIONERS VEJLEDNING OG STØTTE UNDER OPHOLDET I AFGIVERLANDET.

AC: AC Børnehjælp. DA: DanAdopt

7.1 Praktiske forhold

Størstedelen af adoptanterne fra begge organisationer (73 %) er tilfredse eller meget tilfredse med støtten fra organisationens kontaktperson til praktiske forhold. 12 % er neutrale, mens 14 % er utilfredse eller meget utilfredse.

Tabel 24: TILFREDSHED MED STØTTE FRA FORMIDLENDE ORGANISATION I AFGIVERLANDET TIL PRAKTISKE FORHOLD

Hvor tilfreds er du med den støtte, du modtog fra den formidlende organisations kontaktperson i afgiverlandet vedrørende praktiske forhold?	AC Børnehjælp	DanAdopt	I alt
Meget utilfreds	10%	6%	8%
Utilfreds	4%	11%	6%
Hverken / eller	11%	13%	12%
Tilfreds	32%	25%	29%
Meget tilfreds	44%	46%	44%
I alt	161	105	266

Et stort flertal af adoptanterne lægger stor vægt på, at de har en god støtte til det praktiske under opholdet i afgiverlandet. 81 % af organisationernes adoptanter mener således, at støtten har stor betydning, mens 15 % mener, den har nogen betydning, og kun 4 % mener, den har lille betydning.

Tabel 25: BETYDNING AF STØTTE FRA FORMIDLENDE ORGANISATION I AFGIVERLANDET TIL PRAKTISKE FORHOLD

Hvilken betydning har det for dig, at du var tilfreds med den støtte, du modtog fra den formidlende organisations kontaktperson i afgiverlandet vedrørende praktiske forhold?	AC Børnehjælp	DanAdopt	I alt
Lille betydning	3%	6%	4%
Nogen betydning	14%	16%	15%
Stor betydning	83%	78%	81%
I alt	161	105	266

7.2 Adoptionsprocessen

Tilfredsheden med støtten vedrørende adoptionsprocessen er ikke lige så udpræget, som den er med støtten til de praktiske forhold. En stor del af adoptanterne fra begge organisationer (65 %) er tilfredse eller meget tilfredse med støtten til adoptionsprocessen i afgiverlandet, mens 14 % er neutrale, og hele 21 % er utilfredse eller meget utilfredse.

Tabel 26: TILFREDSHED MED STØTTE FRA DEN FORMIDLENDE ORGANISATION I AFGIVERLANDET TIL ADOPTIONSPROCESSEN

Hvor tilfreds er du med den støtte, du modtog fra den formidlende organisations kontaktperson i afgiverlandet vedrørende adoptionsprocessen i afgiverlandet?	AC DanAdopt Børnehjælp		I alt
Meget utilfreds	11%	9%	10%
Utilfreds	11%	11%	11%
Hverken / eller	14%	14%	14%
Tilfreds	35%	33%	34%
Meget tilfreds	29%	32%	31%
I alt	161	105	266

Når adoptanterne bliver spurgt om, hvilken betydning støtten i adoptionsprocessen har for dem, tillægger adoptanterne den stor vægt. Således mener 83 %, at det har stor betydning, 15 % at det har nogen betydning, mens kun 2 % mener, det har lille betydning.

Tabel 27: BETYDNING AF STØTTE FRA FORMIDLENDE ORGANISATION I AFGIVERLANDET TIL ADOPTIONSPROCESSEN

Hvilken betydning har det for dig, at du var tilfreds med den støtte, du modtog fra den formidlende organisations kontaktperson i afgiverlandet vedrørende adoptionsprocessen i afgiverlandet?	AC DanAdopt Børnehjælp		I alt
Lille betydning	2%	3%	2%
Nogen betydning	14%	16%	15%
Stor betydning	85%	81%	83%
I alt	161	105	266

7.2.1 ADOPTANTERNES KOMMENTARER TIL STØTTEN FRA KONTAKTPERSONEN I AFGIVERLANDET

Næsten 100 af adoptanterne valgte at uddybe, hvad de mente om den støtte, de modtog fra kontaktpersonen i afgiverlandet, og der er næsten lige mange positive og negative kommentarer. Hvis man inddeler kommentarerne efter afgiverland, fremgår det, at adoptanter har haft både positive og negative oplevelser i alle afgiverlande. Man kan således ikke knytte bestemte typer oplevelser til bestemte lande.

Stor betydning med positiv opbakning

Det fremgår tydeligt af de positive kommentarer, hvor stor betydning det har for adoptanterne, at der er god opbakning i afgiverlandet:

”.. som kommende adoptant er det meget vigtigt, at det er en kompetent

person, som møder dig. Vi havde ikke det store overskud til alt det praktiske, så det var virkelig skønt, at det var der taget hånd om. Vi var kun fokuserede på vores kommende barn og ikke så meget andet.”

”... som adoptant er [man] ”noget rundt på gulvet” over det, som skal ske. Vi havde nok at gøre med at skulle være forældre, så det var guld værd med støtten fra [organisationen].”

”Kontaktpersonen havde tydeligvis prøvet processen flere gange og havde den nødvendige kunnen og autoritet i kontakten med myndighederne.”

Når støtten ikke fungerer

Når støtten ikke fungerer, har det ligeledes stor betydning for adoptanterne.

En del af adoptanterne beskriver de kulturelle forviklinger ved at samarbejde med de lokale kontaktpersoner – på tværs af sprogbarrierer, forskelle i arbejdsmentalitet og forhold til deadlines. Enkelte adoptanter har haft kontaktpersoner, som ikke talte engelsk og deraf følgende problemer med at få de nødvendige informationer. Af den følgende beskrivelse fra en adoptant fremgår, hvad de kulturelle forskelle betød i deres tilfælde:

”[vi] var meget kede af, at vi ikke kunne få lov til at besøge vores kommende datter inden overdragelsen. Ikke for vores skyld, men for hendes. Det var [organisationens] kontaktpersons opfattelse, at det ikke havde betydning, da hun kun var fem en halv måned.”

En del af adoptanterne oplevede, at det var svært at komme i kontakt med deres kontaktperson, og at de fik utilstrækkelig information om særligt adoptionsprocessen.

En adoptant beskriver f.eks., at han i 10 dage efter den oprindelige overdragelsesdato ikke vidste, hvorfor barnet ikke blev overdraget til ham. I den periode ville den lokale kontaktperson ikke have, at adoptanten tog kontakt. Efterfølgende viste det sig, at kontaktpersonen havde oplyst en overdragelsesdato, som han ikke havde afklaret med børnehjemmet.

En anden adoptant beskriver, at han havde ønsket at møde den oprindelige mor, men det var kommet bag på ham, at moren var til stede ved det første møde med barnet.

Flere adoptanter beskriver, at kontaktpersonerne ikke havde forberedt deres sag, og at der var rod i den lokale sagsbehandling. F.eks. at

dokumenter ikke var korrekt oversat; at pasbilleder af barnet manglede; der var fejl i oplysninger om navne, statsborgerskab osv. Alt sammen ting som medvirkede til, at sagsbehandlingen og i nogle tilfælde hjemrejsen trak ud. Her er nogle eksempler på adoptanternes kommentarer:

”Jeg havde forestillet mig, at jeg ved ankomsten ville få proceduren og det forventede forløb beskrevet, men jeg fik blot at vide, at kontaktpersonen skulle hente en tilladelse til, at jeg måtte besøge børnehjemmet, og at kontaktpersonen ikke vidste, hvilket børnehjem mit barn befandt sig på.”

”Der var oplysninger, som vi selv måtte fremskaffe, og manglende information om procedure, afgiverlandets skikke (og god opførsel). Vi var i det hele taget lidt alene under vores ophold. Det var meget stressende for os. Kontaktpersonen [...] glemte at give os væsentlige oplysninger.”

”De havde desværre ikke styr på papirerne, så vi vidste kun, hvad der skulle ske, fordi der var en anden familie [...], som fik et komplet program.”

”Kontaktpersonen var tydeligvis på ferie med sin familie, så vi måtte klare meget selv.”

Nogle adoptanter har oplevet, at den lokale kontaktperson prøvede at udnytte dem økonomisk. F.eks. ved at opkræve penge for samme ydelse hos flere adoptanter; kræve penge for kørsel, som var betalt på forhånd osv. En adoptant oplevede, at kontaktpersonen krævede, at adoptanterne boede på kontaktpersonens eget hotel, og da de prøvede at bestille værelse på et andet hotel, lavede kontaktpersonen reservationen om.

7.2.2 ADOPTANTERNES FORSLAG

Blandt adoptanternes kommentarer er der et par forslag, som går igen.

Flere foreslår, at adoptanterne får en liste med fra organisationen i Danmark, så de har mulighed for at tjekke, at de får alle de nødvendige dokumenter fra de forskellige instanser i forbindelse med adoptionsprocessen i afgiverlandet.

Andre foreslår, at adoptanterne kan komme til et opfølgende møde med organisationen for at formidle deres erfaringer fra opholdet og på den måde være med til at forbedre kommende adoptanters oplevelse af hjemtagelsen.

7.3 Hjælp fra den formidlende organisation i Danmark under opholdet i afgiverlandet

I alt 17 % (45 adoptanter) af adoptanterne søgte hjælp hos den formidlende organisation i Danmark, mens størstedelen af adoptanterne (83 %) ikke gjorde.

Tabel 28: MODTOG ADOPTANTERNE HJÆLP FRA ORGANISATIONEN I DANMARK UNDER OPHOLDET I AFGIVERLANDET

Søgte du hjælp fra den formidlende organisations hovedsæde i Danmark, mens du opholdt dig i afgiverlandet?	AC Børnehjælp	Dan-Adopt	I alt
Ja	16%	19%	17%
Nej	85%	81%	83%
I alt	161	105	266

Ud af de 45 adoptanter var 60 % tilfredse eller meget tilfredse med hjælpen fra den formidlende organisation i Danmark under opholdet i afgiverlandet, mens 13 % var neutrale, og næsten en tredjedel (27 %) var utilfredse eller meget utilfredse. Der er en mindre tendens til, at DanAdopts adoptanter er mere tilfredse med støtten fra organisationens hovedsæde under opholdet i afgiverlandet end AC Børnehjælps adoptanter.

Tabel 29: TILFREDSHED MED HJÆLP FRA ORGANISATIONEN I DANMARK UNDER OPHOLDET I AFGIVERLANDET

Hvor tilfreds er du med den hjælp, du modtog fra den formidlende organisations hovedsæde i Danmark, mens du opholdt dig i afgiverlandet?	AC Børnehjælp	Dan-Adopt	I alt
Meget utilfreds	16%	20%	18%
Utilfreds	12%	5%	9%
Hverken / eller	20%	5%	13%
Tilfreds	44%	45%	44%
Meget tilfreds	8%	25%	16%
I alt	25	20	45

De, som har søgt hjælp fra organisationen i Danmark, mens de var i afgiverlandet, tillagde hjælpen stor vægt. Således udtrykte 82 % af adoptanterne, at det havde stor betydning, mens det for 18 % havde nogen betydning. Det havde ikke lille betydning for nogen.

Tabel 30: BETYDNING AF HJÆLP FRA ORGANISATIONEN I DANMARK UNDER OPHOLDET I AFGIVERLANDET

Hvilken betydning har det for dig, hvor tilfreds du er med den hjælp, du modtog fra den formidlende organisations hovedsæde i Danmark, mens du opholdt dig i afgiverlandet?	AC Børnehjælp	Dan- Adopt	I alt
Lille betydning	0%	0%	0%
Nogen betydning	16%	20%	18%
Stor betydning	84%	80%	82%
I alt	25	20	45

7.3.1 ADOPTANTERNES KOMMENTARER TIL STØTTEN FRA ORGANISATIONEN I DANMARK, MENS DE VAR I AFGIVERLANDET

Cirka halvdelen af adoptanterne, som søgte hjælp hos den danske del af organisationen, mens de var i afgiverlandet, har uddybet, hvad de mente om hjælpen, de fik. Der er ikke nogen gennemgående problemstillinger, som adoptanterne fik hjælp til eller ikke fik hjælp til. Nogle har haft problemer med flybilletter og har fået hjælp, andre i samme situation har ikke fået hjælp. I nogle tilfælde skubbede organisationen i Danmark på for at løse en situation lokalt, i andre tilfælde henviste de til den lokale kontaktperson. Ud fra beskrivelsen er det ikke muligt at sige noget generelt om, at adoptanterne i første tilfælde stod i en situation, som var vanskeligere end adoptanterne i det andet tilfælde.

”Jeg havde brug for at få afklaret nogle spørgsmål vedrørende proceduren med den danske ambassade og havde ikke kunnet få et tilfredsstillende svar fra [den lokale] kontaktperson. Da jeg via mail kontaktede organisationen i Danmark, fik jeg svar tilbage, at jeg kunne spørge kontaktpersonen [lokalt].”

Flere adoptanter blev forsinket i deres afrejse på grund af f.eks. snestorm eller askeskyen fra vulkanudbruddet på Island i foråret 2010. I den situation oplevede flere adoptanter, at det var vanskeligt at få en afklaring på, hvordan det påvirkede deres sag.

”Vi [var] stærkt forsinkede. Da vi spurgte [organisationen], hvordan vi håndterede det, hvis vi ikke nåede frem, ignorerede de det bare.”

Nogle adoptanter har oplevet fejl i adoptionsprocessen. I et eksempel havde organisationen i Danmark fremsendt de forkerte papirer til konsulatet, og adoptanten måtte kontakte organisationen flere gange, før de fik tilsendt de rette papirer. I et andet tilfælde havde organisationen oplyst til den lokale kontaktperson, at adoptanterne skulle adoptere et andet barn, end det barn som adoptanterne havde fået stillet i forslag. Det gik op for adoptanterne, da kontaktpersonen ville køre dem til et forkert børnehjem. I et tredje tilfælde betvivlede

adoptanterne barnets alder. Via den lokale kontaktperson, som havde været i kontakt med organisationen i Danmark, fik adoptanterne oplyst, at det ikke ville være et problem at ændre alderen, når barnet kom til Danmark. Det har adoptanterne efterfølgende erfaret er ukorrekt.

8. OVERDRAGELSEN

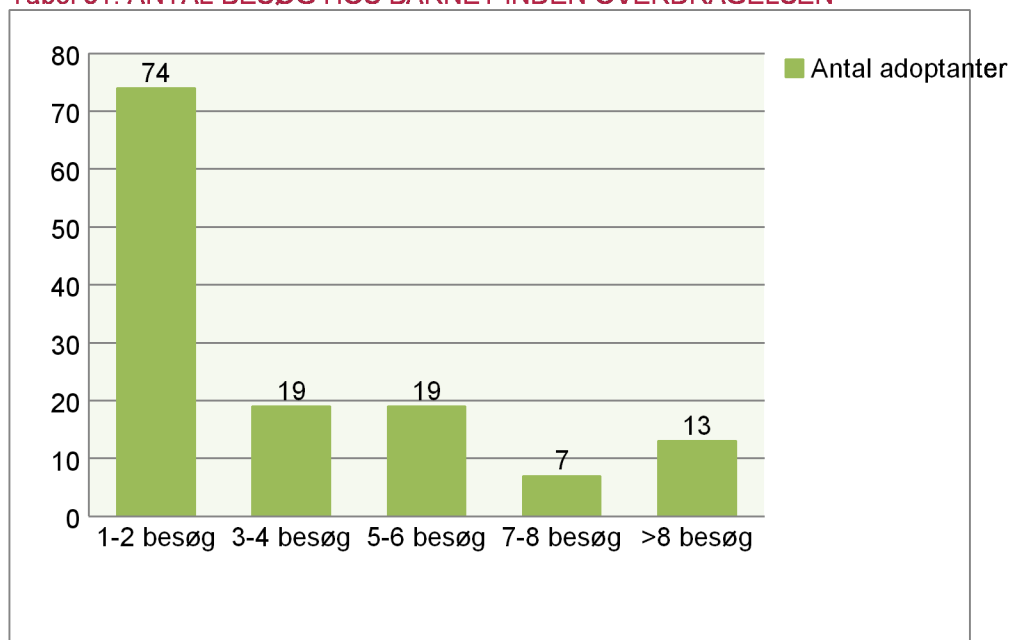
Overdragelsen er det tidspunkt, hvor barnets ophold hos plejefamilien eller på børnehjemmet definitivt ophører, og barnet bliver endeligt overdraget i adoptanternes varetægt.

8.1 Besøg hos barnet inden overdragelsen

Halvdelen af adoptanterne (i alt 132) har besøgt deres barn i afgiverlandet, inden de senere fik overdraget barnet, mens den anden halvdel (134 adoptanter) altså fik overdraget deres barn ved første møde.

For den halvdel af adoptanterne, som besøgte barnet inden overdragelsen – i alt 132 adoptanter – har flertallet (i alt 74 adoptanter), besøgt barnet henholdsvis 1 gang (39 adoptanter) eller 2 gange (35 adoptanter). 19 adoptanter har henholdsvis besøgt barnet 3-4 gange og 5-6 gange. Sammenlagt 13 adoptanter har besøgt barnet mere end 8 gange, og det højeste antal besøg er 25.

Tabel 31: ANTAL BESØG HOS BARNET INDEN OVERDRAGELSEN

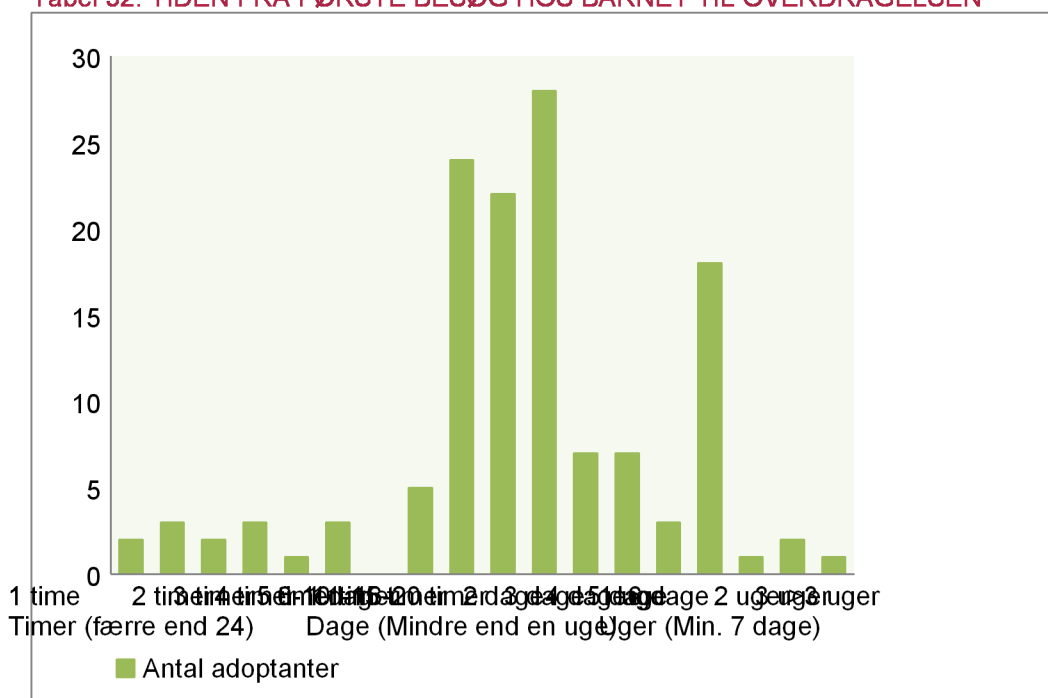

For sammenlagt 19 adoptanter gik der mindre end et døgn, fra de mødte barnet første gang, til de fik barnet overdraget. For 11 adoptanter fra denne gruppe gik der 5 timer eller mindre, mens der gik 6-23 timer for 8 af adoptanterne.

For et stort flertal af adoptanterne (sammenlagt 91 adoptanter) gik der 1-6 dage, fra de mødte barnet til overdragelse. For størstedelen af disse adoptanter (i alt 74) gik der 1-3 dage, mens 17 adoptanter ventede 4-6 dage.

Endelig er der en gruppe af adoptanter på 22, for hvem der gik 1 uge eller mere fra første besøg til overdragelsen. Den største gruppe (18 adoptanter) blandt disse brugte en uge fra første besøg til overdragelsen, 3 adoptanter ventede 2-3 uger, mens der kun for 1 adoptant gik mere end 3 uger.

Tabel 32: TIDEN FRA FØRSTE BESØG HOS BARNET TIL OVERDRAGELSEN

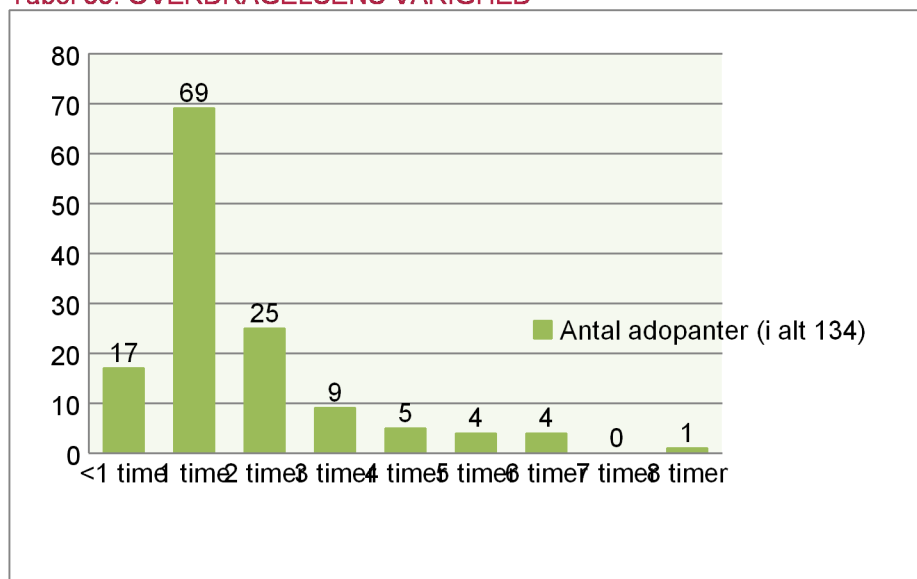

8.2 Varighed af overdragelsen for adoptanter, som fik barnet overdraget ved første besøg

I undersøgelsen blev de adoptanter (i alt 134), som ikke besøgte barnet inden overdragelsen, bedt om at angive, hvor langt tid der gik, fra de mødte barnet på dagen for overdragelsen, og til overdragelsen var afsluttet. Overordnet er der meget stor forskel på, hvor længe overdragelsen varede. Gennemsnitligt varede overdragelsen 1 time og 45 minutter, den korteste overdragelse var 12 minutter, mens den længste var 8 timer.

For de fleste adoptanter i undersøgelsen varede overdragelsen 1-2 timer, mens overdragelsen for 17 adoptanter varede under en time. For 14 adoptanter varede overdragelsen 3-4 timer, mens den for 9 adoptanter varede mere end 4 timer.

Tabel 33: OVERDRAGELSENS VARIGHED

8.3 Sted for overdragelsen

Cirka halvdelen (51 %) af alle overdragelserne foregik på et børnehjem eller et transitbørnehjem, en tredjedel (28 %) foregik hos myndighederne, mens 5 % foregik hos en plejefamilie. 17 % har derudover angivet, at overdragelsen foregik et andet sted, end i de tre foruddefinerede kategorier. I de tilfælde er overdragelsen typisk foregået på det hotel eller i den lejlighed, hvor adoptanterne boede; hos den lokale formidlende organisation; eller i særlige tilfælde privat hos ansatte på børnehjemmet.

Tabel 34: STED FOR OVERDRAGELSEN

Hvor foregik overdragelsen?	Respondenter	Procent
På børnehjem eller transitbørnehjem	135	51%
Hos myndighederne	75	28%
Hos plejefamilien	12	5%
Andet, angiv venligst hvor	44	17%
I alt	266	100%

Der er markant forskel på, hvor overdragelsen foregik, alt efter om barnet blev overdraget ved første besøg, eller om adoptanterne besøgte barnet inden overdragelsen. Blandt de adoptanter, som besøgte barnet inden overdragelsen, foregik de fleste overdragelser på børnehjemmet (70 %), 18 % blev overdraget hos myndighederne og 7 % på f.eks. hotellet eller i lejligheden. For børn, som blev overdraget ved første besøg, er det kun 32 %, som blev overdraget på børnehjemmet, og andelen af børn, som blev overdraget hos myndighederne er 38 %, mens 25 % blev overdraget på adoptanternes hotel, eller i deres lejlighed. 5 % af begge grupper fik overdraget barnet af plejefamilien.

8.4 Adoptanternes oplevelse af overdragelsen

Adoptanterne blev i undersøgelsen spurgt, om forløbet af overdragelsen var en positiv oplevelse for dem. Sammenlagt mener hele 86 % af adoptanterne, at forløbet i nogen grad eller i meget høj grad var en positiv oplevelse. 5 % er neutrale i forhold til, om det var en positiv oplevelse, mens sammenlagt 9 % i mindre grad eller slet ikke mener, det var en positiv oplevelse.

Tabel 35: ADOPTANTERNES OPLEVELSE AF OVERDRAGELSEN

I hvilken grad var forløbet omkring overdragelsen en positiv oplevelse?	Respondenter	Procent
Slet ikke	6	2%
I mindre grad	19	7%
Hverken / eller	13	5%
I nogen grad	81	31%
I meget høj grad	146	55%
I alt	265	100%

Adoptanterne beskrev i undersøgelsen, hvordan overdragelsen foregik, f.eks. hvem der var til stede, hvor og hvordan det foregik og så videre. Ved en samlet gennemlæsning af alle beskrivelserne er der ikke noget ved overdragelserne, som er signifikant for bestemte lande. Der er eksempler fra samme land, hvor personalet på et børnehjem var personligt og havde fuldt fokus på barnets bedste i overdragelsen, mens det på et andet børnehjem foregik hurtigt, formelt og med et rædselsslagent barn. Der er tilsyneladende heller ikke et bestemt forløb for overdragelserne, som er afgørende for, om adoptanterne oplever overdragelsen som god eller dårlig. Herunder er nogle eksempler på forskellene på overdragelserne, som adoptanterne har oplevet.

Nogle børn bliver overdraget af plejepersonale, som kender og er glade for barnet, eller af en biologisk forælder. Andre børn bliver overdraget af en, også for barnet, ukendt embedsmand.

”Tilstede var plejemor og socialrådgiveren. Vi fik mange informationer om og billeder fra vores datters tid hos plejemor. Vi fik indtryk af plejemors kærlighed til og omsorg for vores datter. Hun havde endda lavet mad til de første dage af ren og skær bekymring for, om vores datter ville få dårlig mave. Vi kan ikke forestille os en mere personlig og samtidig informativ overdragelse af et barn. Vi føler os så beriget af alle de oplysninger, vi fik både fra socialrådgiveren og plejemor.”

Der er eksempler på børn, som bliver overdraget med 2 personer tilstede ud over adoptanterne, for andre børn er der 100 mennesker i

samme rum, og mange børn bliver overdraget samtidig.

”Vi var tre familier, der var af sted på samme tid. Da vi kom til børnehjemmet, blev vi vist ind på et lille værelse, hvor der var fire senge med et barn i hver. Så var det ellers om at finde sit barn og tage det op! På trods af nerver og spænding, lykkedes det os alle at finde hver vores dreng...”

På samme måde er der stor forskel på, hvordan overdragelsen foregår. Nogle steder er der en ceremoni omkring det med taler og udveksling af gaver; mens det i andre tilfælde foregår i forbindelse med et sidste besøg på børnehjemmet, hvor adoptanterne går rundt og tager afsked med personalet, inden de kører. For andre foregår overdragelsen i eller uden for retslokalet i forbindelse med, at adoptionen bliver behandlet i retten.

”Ved besøgene inden overdragelsen talte vi med plejefamilien om de ting, vi syntes, var vigtige at vide. Selve overdragelsen var uformel, personalet var til stede, vi tog vores dreng med rundt og sige farvel.”

”Fem familier og officials var samlet i et kontor, hvor vi ventede noget tid. Pludselig myldrede det ind med børn, som standsede midt på gulvet og skreg. Vi tog alle hvert vores [barn], og det hele var et stort virvar og kaos.”

Nogle adoptanter har en hel dag sammen med barnet på børnehjemmet, andre bare en time, uden at det er afgørende for adoptanternes oplevelse af, hvorvidt overdragelsen var en positiv eller hård oplevelse.

8.5 Typiske faktorer for en vellykket overdragelse

Der er en række faktorer, som er typiske for, hvorvidt adoptanterne i undersøgelsen opfatter overdragelsen som positiv, nogle af de mest typiske fremgår herunder:

Det giver adoptanterne en ro i situationen, at der er klare aftaler omkring, hvordan overdragelsen skal foregå.

”Det var særdeles godt planlagt af medarbejderne på det lokale myndighedskontor. Barnet var forberedt og der var lagt en plan i samarbejde med plejefamilien. Før barnet kom, havde vi en 30 minutter lang samtale, hvor vi kunne stille spørgsmål til de tilstedeværende. Plejefamilien afleverede selv barnet. Al respekt til de lokale myndigheder.”

Derudover er det vigtigt for adoptanterne at møde mennesker, som har

taget sig af barnet, fordi de får et indtryk af, hvordan barnet har haft det på børnehjemmet. Gennem dette møde får adoptanterne personlige oplysninger om barnets første tid. Både basale oplysninger om madvaner og søvnrytmer, men også oplysninger om barnets hverdag, personlighed og generelle levevilkår, som de kan videregive til barnet under opvæksten.

”Vi manglede som nybagte forældre lidt information fra plejerne, som kender barnet, om barnets sove- og spisevaner, lidt baggrund om hendes opvækst og væremåde, billeder fra da hun var nyfødt / mindre – alt man gerne vil kunne fortælle hende, når hun bliver stor. Vi kunne ikke kommunikere med plejeren, som ikke talte engelsk.”

Mange adoptanter understreger, at det var vigtigt, at de mødte barnet på forhånd og skabte en begyndende kontakt. Især den forudgående kontakt med barnet betyder meget for overdragelsen. Fordi adoptanterne allerede har haft et positivt samvær med barnet, har de større ro og tryghed i situationen til at trøste barnet under overdragelsen.

”For os var det rigtig godt med to besøg, inden vi fik lov til at tage vores søn med os. Han var meget klar til at tage med os på tredjedagen, og det var en betryggelse for os, at vi havde lært hinanden en lille smule at kende forinden.”

I de tilfælde, hvor det ikke var muligt at møde barnet inden overdragelsen, efterlyser mange af adoptanterne netop denne mulighed. I adoptanternes beskrivelse af overdragelsen er der især i de tilfælde, hvor der ikke har været kontakt mellem barnet og adoptanterne, mange beskrivelser af bange børn, som var skræmte, skriger eller havde fysiske reaktioner som opkast.

”Hun var meget ked af det ved overdragelsen, og var direkte rædselsslagen for min mand. Men hun ville gerne mig [...]. Jeg har kun positive ting at sige om overdragelsen i øvrigt. Det forløb meget stille og roligt og udramatisk – vi følte os meget trygge. For barnets skyld kunne jeg dog godt ønske, at man fik en procedure omkring overdragelsen, hvor man besøgte barnet nogle gange inden den endelige overdragelse.”

Flere adoptanter beskriver, at deres opfattelse af overdragelsen ændrer sig over tid. En kaotisk overdragelse med skræmte børn, som bliver overdraget af for barnet fremmede mennesker, fremkalder hos nogle adoptanter efterfølgende bekymring for barnets hidtidige opvækst, selv om det i situationen var ren lykkefølelse for adoptanterne at blive forældre og stå med deres barn. Mange af de adoptanter, som har haft en kaotisk overdragelse, fremhæver, at de var forberedt på forløbet i forvejen af den formidlende organisation.

”Når først overdragelsen er sket, er alt omkring dig ligegyldigt. Du glemmer omgivelserne og koncentrerer dig om det barn, du har fået overdraget. Det er så stort et øjeblik, at du ikke tænker på, om det egentligt er foregået på en god eller mindre god måde.”

8.6 Faktorer, som påvirker overdragelsen negativt

Enkelte adoptanter beskriver, at barnet og barnets plejer endte med at tage endelig afsked flere gange af praktiske hensyn.

Nogle få adoptanter oplevede, at organisationens kontaktperson optrådte uheldigt i forbindelse med overdragelsen. Et eksempel er, at kontaktpersonen spurgte barnet under første besøg, om barnet ville med adoptanterne med det samme. Dermed fik adoptanterne ikke en mulighed for et besøg inden overdragelsen, og var i øvrigt helt uforberedte på at få barnet med samme dag. I et andet tilfælde ændrede kontaktpersonen et besøg til en overdragelse i forbindelse med, at barnet var med adoptanterne uden for børnehjemmet. Barnet blev uden at få en forklaring overdraget af kontaktpersonen til adoptanterne, som ikke kunne forklare barnet det, fordi de ikke talte samme sprog.

8.6.1 ADOPTANTERNES FORSLAG VEDRØRENDE OVERDRAGELSEN

En del af de adoptanter, som får barnet overdraget samme dag, som de møder barnet, påpeger, at det ville være en fordel at få informationerne om barnet, inden de får barnet i armene, fordi det er vanskeligt at høre efter og huske informationerne, samtidig med de skal forholde sig til barnet, og dermed går en del af informationerne tabt.

”Det hele gik meget stærkt, og vores datter var meget ked af det. Guiden var mest optaget af, at vi skulle udfylde en kæmpe bunke papirer pinligt korrekt, mens vi gik rundt med et grædende barn på armen. På den anden side var det selvfølgelig en fantastisk oplevelse endelig at stå med hende i armene.”

Adoptanter, som adopterer børn via et transithjem, beskriver, at børnene flyttes allerede ved matchningen, hvilket betyder, at barnet i nogle tilfælde kommer til at bo flere måneder dér, frem for på det første børnehjem eller hos plejefamilien. Dermed udsættes barnet for ekstra tab og svigt, hvilket adoptanterne er kede af på deres børns vegne, og adoptanterne henstiller derfor til, at der oprettes en anden procedure.

8.7 Personalets eller plejefamiliens afsked med barnet

Et stort flertal af adoptanterne (81 % svarende til 215 adoptanter) oplevede, at personalet eller plejefamilien tog afsked med barnet, inden de overdrog barnet til adoptanterne, mens personalet eller plejefamilien ikke tog afsked i 19 % af tilfældene, svarende til 51 adoptanter.

I de tilfælde, hvor personalet eller plejefamilien ikke tog afsked med barnet, angiver en del af adoptanterne, at det var deres indtryk, at personalet var bekymrede for, om barnet ville blive alt for ked af det eller lave en scene, hvilket de undgik ved at lade være med at tage afsked. Herunder var der også flere adoptanter, som oplevede, at børnehjemmet var stort og ofte overdrog børn, og derfor gav børnehjemmet ikke overdragelsen ret meget opmærksomhed.

”Det føltes, som om det var en fabrik, og det skulle køre på samlebånd. Ingen personlighed.”

For en anden gruppe af adoptanter var årsagen, at barnet var blevet flyttet fra sit børnehjem eller sin plejefamilie og blev overdraget til adoptanterne af en person, som også var fremmed for barnet. F.eks. en person fra den lokale formidlende organisation, fra myndighederne, eller en børnehjemsleder, som ikke havde haft kontakt til barnet. De fleste i denne gruppe antager, at plejepersonalet eller -familien havde taget afsked med barnet, inden barnet blev flyttet.

Derudover beskriver en del adoptanter, at de skulle tilbage på børnehjemmet på besøg efter overdragelsen, og derfor var der ikke så meget fokus på afskeden på dagen for overdragelsen.

8.8 Adoptanternes oplevelse af barnet ved overdragelsen i forhold til pædiatererklæringen

Adoptanterne blev i undersøgelsen bedt om at vurdere, om der var overensstemmelse mellem oplysningerne i pædiatererklæringen, som de havde modtaget i Danmark, og det barn, som de fik overdraget i afgiverlandet. Konkret blev de bedt om at vurdere i forhold til barnets alder, helbred, udvikling og adfærd.

8.8.1 ALDER

96 % (i alt 254 adoptanter) af adoptanterne mener, at deres barn ved overdragelsen svarede til den aldersmæssige vurdering, mens 4 % (11 adoptanter) ikke mente, barnet aldersmæssigt svarede til vurderingen. De fleste af dem, som var uenige i børnelægens vurdering af alderen, mente, at deres barn var yngre end angivet. Usikkerheden er i flere tilfælde relateret til, at barnet var hittebarn.

Tabel 36: ADOPTANTERNES VURDERING AF BARNETS ALDER VED OVERDRAGELSEN

Var det din opfattelse ved overdragelsen, at dit barn svarede til beskrivelsen i børnelægens vurdering af alderen?	Respondenter	Procent
Ja	254	96%
Nej	11	4%
I alt	265	100%

8.8.2 HELBRED

I forhold til helbredet mener 91 % (240 adoptanter) af adoptanterne, at deres barn svarede til pædiatererklæringen. 9 % (25 adoptanter) mente ikke, at barnet helbredsmæssigt svarede til vurderingen.

Tabel 37: VURDERING AF HELBREDET

Var det din opfattelse ved overdragelsen, at dit barn svarede til beskrivelsen i børnelægens vurdering af helbredet?	Respondenter	Procent
Ja	240	91%
Nej	25	9%
I alt	265	100%

Der er meget stor forskel på, hvad årsagen er til, at adoptanterne er uenige i børnelægens vurdering, og de kan placeres i tre grupper.

I den første gruppe har nogle få oplevet, at deres barn havde det helbredsmæssigt bedre end beskrevet, at barnet var sundt uden de beskrevne problemer som fysiske handicaps.

En anden gruppe af adoptanter modtog børn, hvor der ikke var beskrevet nogen problemer, men hvor barnet ved overdragelsen havde parasitter, bændelorm, dårlige tænder eller fødevareallergi. Herunder også adoptanter, hvor barnet var synligt svækket i forhold til de billeder, der var fremsendt, og med vægttab siden matchningen.

Den sidste gruppe af adoptanter har hjemtaget børn, som ved overdragelsen havde fysiske handicap f.eks. på hørelsen, eller en læbeganespalte, men også alvorlige sygdomme, og disse var ikke opdaget i afgiverlandet.

8.8.3 UDVIKLING

Udviklingsmæssigt mente 92 % (245 adoptanter) af adoptanterne, at deres barn svarede til vurderingen, og 8 % (20 adoptanter) mente altså ikke, at deres barn svarede til børnelægens vurdering.

Tabel 38: VURDERING AF UDVIKLINGEN

Var det din opfattelse ved overdragelsen, at dit barn svarede til beskrivelsen i børnelægens vurdering af udviklingen?	Respondenter	Procent
Ja	245	92%
Nej	20	8%
I alt	265	100%

Af adoptanternes beskrivelser fremgår det, at en del af dem oplevede, at deres barn havde det bedre end forventet.

Derudover beskriver flere, at barnet havde særligt motoriske problemer, f.eks. små børn under et år, som ikke selv kunne holde deres hoved. Nogle børn var mindre end forventet i forhold til børnenes alder.

8.8.4 ADFÆRD

Om adfærd svarede 92 % (244 adoptanter) af adoptanterne, at deres barn svarede til beskrivelsen i pædiatererklæringen, mens 8 % (21 adoptanter) var uenige med beskrivelsen. Nogle få adoptanter beskriver, at deres barn havde en mere positiv adfærd end beskrevet i pædiatererklæringen:

”Han var bestemt ikke sky og genert, som det fremgik af papirerne”

Men en del af dem, hvor barnet ikke svarede til beskrivelsen adfærdsmæssigt, beskriver børn, som er apatiske, syge eller urolige. F.eks.:

”Hun var ikke blot sød og kvik, men ret forvirret og stresset og urolig.”

”Dunkede hovedet ind i ting og skreg.”

Tabel 39: VURDERING AF ADFÆRD

Var det din opfattelse ved overdragelsen, at dit barn svarede til beskrivelsen i børnelægens vurdering af adfærden?	Respondenter	Procent
Ja	244	92%
Nej	21	8%
I alt	265	100%

8.8.5 ADOPTANTERNES BEMÆRKNINGER

Adoptanterne fik mulighed for at uddybe, hvordan de vurderede barnet ved overdragelsen i forhold til pædiatererklæringen.

De fleste af dem kommenterer, at der er så få oplysninger i

pædiatererklæringen, ofte bare vægt, højde mv., at det er vanskeligt at bedømme barnets tilstand. Dertil kommer, at pædiatererklæringen er baseret på oplysningerne fra afgiverlandet og altså ikke er en vurdering baseret på børnelægens eget indtryk, hvilket svækker pædiatererklæringen. Derudover har flere haft en voldsom oplevelse, fordi barnets situation var helt anderledes end beskrevet.

”Det var et kæmpe chok at få et barn overdraget, som var beskrevet som almindeligt og sundt, og så fik vi en meget syg dreng. Den situation ville vi godt have været forberedt på.”

Nogle påpeger også, at der er stor forskel på deres indtryk ved overdragelsen og indtrykket efter en tid:

”Vores datter var syg og apatisk ved overdragelsen, men efter hjemkomst svarer hun helt til børnelægens vurdering i forhold til alder, udvikling, helbred og adfærd.”

8.9 Genkende barnet fra billeder

Adoptanterne blev spurgt, om de kunne genkende deres barn fra de billeder, de havde fået tilsendt. 92 % af adoptanterne genkendte barnet fra billederne, mens 8 % (svarende til 22 adoptanter) ikke kunne genkende barnet. Blandt dem, som ikke kunne genkende barnet, fortæller flere, at de ikke på forhånd havde modtaget billeder af deres barn, og ligeledes har en del modtaget billeder så længe før hjemtagelsen, at det var vanskeligt at genkende barnet.

”Vi havde modtaget billeder af en lille baby på 4 måneder og mødte en kæmpe basse på knap 10 måneder.”

Nogle børns udseende var ændret af, at de havde tabt sig i forbindelse med sygdom eller var blevet klippet.

9. MØDE MED BARNETS OPRINDELIGE FORÆLDRE

9.1 Adoptanter, som mødte oprindelig familie

Kun en mindre andel af adoptanterne (19 adoptanter svarende til 16 %) i undersøgelsen har mødt en af barnets oprindelige forældre.

Størstedelen af adoptanterne tog selv initiativet til mødet (12 adoptanter). For 5 adoptanter var det myndighederne i afgiverlandet, som tog initiativet, og for de øvrige adoptanter (i alt 10) var det henholdsvis den formidlende organisation, børnehjemmet eller oprindelig familie, herunder forældre.

De fleste adoptanter (17 i alt), som mødte den/de oprindelige forældre, synes, det var en meget positiv oplevelse, mens 2 mener, det var en positiv oplevelse. Ingen af disse adoptanter har valgt den neutrale kategori hverken/eller, eller nogle af de negative kategorier.

Samtlige adoptanter er enige om, at det har haft stor betydning for dem at møde de oprindelige forældre.

Ligeledes gav alle disse adoptanter udtryk for, at det vil have stor betydning for børnene, at adoptanterne har mødt den/de oprindelige forældre.

I adoptanternes beskrivelse af mødet bekræftes billedet af, at det for adoptanterne har været vigtigt at møde den/de oprindelige forældre. Også selv om nogle kun kunne snakke sammen ved hjælp af tolk. For nogle var det et kort møde på et par timer, mens andre har truffet de oprindelige forældre flere gange, f.eks. fordi det var gennem den oprindelige mor, at barn og adoptanter lærte hinanden at kende inden overdragelsen. For adoptanterne fylder det positive ved mødet langt mere end en vanskelig afsked f.eks. Flere adoptanter fremhæver, at det vil have stor betydning for barnet, at de har mødt den/de oprindelige forældre.

”Vi mødte vores barns biologiske mor ca. 2,5 time og havde mulighed for at tale sammen via tolk og [...] nogle få engelske gloser. Det var på samme tid svært og meget rørende. Vi fik stillet mange spørgsmål, som vi tror, vores barn gerne vil have svar på engang. [...] Hans biologiske mor fik på samme måde mulighed for at se os og stille spørgsmål til os og vores liv i Danmark. Vi føler, at vi opnåede en god kontakt, og at der var en gensidig sympati. [...] Afskeden var meget svær for alle parter, men vi ville ikke være dette møde foruden for nogen pris.”

”Vi havde den store oplevelse at møde begge oprindelige forældre i en forholdsvis afslappet atmosfære – det var en meget stor og meget positiv oplevelse.”

9.2 Mulighed for at møde de oprindelige forældre

De adoptanter (i alt 103 svarende til 84 %), som ikke mødte de oprindelige forældre, blev i undersøgelsen spurgt, om de gerne ville have haft muligheden for at møde de oprindelige forældre. På det spørgsmål er adoptanterne delt i to, 52 % (svarende til 54 adoptanter) ville gerne have mødt de oprindelige forældre, mens 48 % (svarende til 49 adoptanter) ikke ønskede at møde de oprindelige forældre.

9.2.1 ADOPTANTER, SOM GERNE VILLE HAVE MØDT DE OPRINDELIGE FORÆLDRE

Adoptanter, som gerne ville have mødt forældrene, angiver som primær årsag, at de mener, det vil være til barnets fordel, at de har mødt den/de oprindelige forældre. På den måde har adoptanterne større mulighed for at svare på barnets spørgsmål senere. Nogle angiver, at de netop har valgt afganglandet, fordi det dér var muligt at møde de oprindelige forældre. En del angiver også, at de ønsker at opsøge den oprindelige familie senere, hvis det er barnets ønske.

”De vil altid være en del af historien om vores familie, og det kunne da have været rart at få sat ansigter på.”

”Vigtigt for os at kunne tilbyde vores barn biologiske rødder, hvis han er interesseret.”

For nogle adoptanter er hensynet til de oprindelige forældre en del af begrundelsen for et møde. Ved at møde de oprindelige forældre får adoptanterne mulighed for at udtrykke deres taknemmelighed over at få barnet og forsikre de oprindelige forældre om, at de vil passe godt på barnet. Samtidig forestiller adoptanterne sig, at hvis de selv stod i samme situation som den/de oprindelige forældre, ville de gerne have mødt de mennesker, som skulle være barnets forældre.

En del af disse adoptanter har forsøgt at arrangere et møde, men det lykkedes ikke at planlægge mødet, eller den oprindelige forælder mødte ikke frem.

”Vi ville rigtig gerne have mødt vores datters mor, men skulle have nået at planlægge det i den uge vi var der, inden vi hentede vores datter. Vi var meget følelsesmæssigt fyldte i den uge og kunne ikke overskue det. Vi

ville ønske vi havde fået en mulighed for at planlægge det hjemmefra med hjælp fra den formidlende organisation.”

Nogle adoptanter påpeger, at de hellere ville møde plejeforældrene, som måske har passet barnet fra fødslen til overdragelsen, fordi plejeforældrene dermed har kendt barnet og givet det kærlighed.

En del af adoptanterne er i tvivl om, hvorvidt de ville have ønsket at møde de oprindelige forældre, særligt fordi de forestiller sig, at det ville være et meget vanskeligt møde.

”Jeg havde muligheden, valgte fra – og er stadig i tvivl, om det er det rigtige, jeg har gjort.”

9.2.2 ADOPTANTER, SOM IKKE ØNSKEDE AT MØDE DE OPRINDELIGE FORÆLDRE

Endelig angiver nogle af adoptanterne, at de ikke ønskede at møde de oprindelige forældre. For nogle er det nok, at de har billeder af og oplysninger om den oprindelige familie. Andre angiver, at de mener, det vil være bedre at opsøge de oprindelige forældre sammen med barnet senere. Flere har ikke lyst til at møde de oprindelige forældre, hvis der ikke har været kontakt mellem oprindelig familie og barnet i en periode.

”Idet biologisk mor ikke har været i kontakt med barnet i de 4 måneder, barnet har været på børnehjemmet, synes jeg ikke, der er grund til det.”

10. EFTER HJEMKOMSTEN

10.1 Hvilke problemstillinger har adoptanterne oplevet efter hjemkomsten med deres barn

Adoptanterne blev i undersøgelsen spurgt om, hvordan de har oplevet det at komme hjem med barnet, og særligt om der har været nogle problemstillinger i forhold til f.eks. tilknytning, forholdet til søskende osv.

Under dette spørgsmål var der ved en fejl ikke tilføjet mulighed for at svare nej til, om adoptanterne havde oplevet de aktuelle problemstillinger. Det har 52 adoptanter (19 %) tacklet ved at angive under "andet", at de ingen problemer har oplevet, eller at de problemer, de har haft, ikke har haft relation til det forhold, at deres barn var adopteret.

Blandt de adoptanter, som har oplevet problemer efter hjemkomsten med deres barn, er der flest, som har oplevet problemer omkring søvn (36 %), mad og spisesituationen (29 %) og barnets overlevelsesstrategier (26 %)². En del har oplevet, at forholdet mellem søskende var vanskeligt (13 %). Derudover har en del oplevet problemer med at afkode barnets signaler (15 %), tilknytningsvanskeligheder mellem forældre og barn (13 %) eller deciderede krisereaktioner fra barnet (11 %). 8 % har oplevet en forældrereaktion i mødet med barnet. 8 % oplevede reaktioner på anderledeshed – det at deres barn ikke ligner dem fysisk. Endelig har 10 % haft problemer ved institutionsstart.

Tabel 40: PROBLEMSTILLINGER I FORHOLD TIL BARNET EFTER HJEMKOMSTEN

Har du efter hjemkomsten oplevet problemstillinger i forhold til dit barn inden for en eller flere af følgende kategorier?	Respondenter	Procent
Tilknytningsvanskeligheder	35	13%
Krisereaktioner	29	11%
Vanskeligheder med at afkode barnets signaler	41	15%
Barnets overlevelsesstrategier	70	26%
Mad / spisesituationen	78	29%
Søvnproblematikker	97	36%
Institutionsstart	27	10%

² **Overlevelsesstrategier.** Overlevelsesstrategier er en forsvarsmekanisme, som barnet bruger til at tackle sin hverdag. Ved hjælp af strategierne lægger barnet afstand til konflikten mellem egne behov og den manglende respons fra plejepersonalet. Overlevelsesstrategierne er individuelle og kan for eksempel komme til udtryk ved, at barnet ukritisk søger kontakt; motorisk aldrig er i ro; eller rokker sig i søvn.

Reaktioner på anderledeshed	20	8%
Forældrereaktioner i mødet med barnet	21	8%
Forholdet mellem søskende	35	13%
Andet, angiv venligst hvad	87	33%
I alt	268	100%

87 adoptanter svarede, at de har oplevet andre problemer, end de foruddefinerede problemstillinger. Ud af dem svarede 52 adoptanter som nævnt, at de ikke har oplevet problemer. Mange af de øvrige 35 respondenter (13 %) angiver, at de har oplevet en del af de problemstillinger, som blev nævnt i spørgeskemaet, men kun i mindre grad, eller de beskriver, at det var på niveau med, hvad de havde forventet. Den del af adoptanterne har altså ment, at de skulle have oplevet problemerne i et større omfang, før de ville krydse af ved dem.

Nogle nævner dog, at deres barn har haft problemer med angst, f.eks. angst for at sove alene, for at være nye steder, eller angstanfald om natten. Herunder er der også en del børn, som har mareridt. Nogle få beskriver endvidere, at deres barn bærer en sorg, og nogle får grædeanfald.

Nogle børn har motoriske problemer, enten fordi motorikken var underudviklet, eller fordi barnet har haft en underudviklet motorik.

Endelig er der nogle få børn, som har været længerevarende syge og i enkelte tilfælde har været indlagt efter hjemtagelsen.

10.2 Har adoptanterne søgt hjælp eller rådgivning?

Adoptanterne blev i undersøgelsen spurgt, om de har søgt hjælp eller rådgivning efter hjemkomsten. 41 % (svarende til 110 adoptanter) har modtaget hjælp, mens et flertal på 59 % (svarende til 159 adoptanter) ikke har modtaget hjælp.

Ud af de 110 adoptanter, som har søgt hjælp efter hjemkomsten, har et flertal søgt deres sundhedsplejerske (59 %), mens mange også har søgt en PAS-rådgiver (50 %). 31 % har søgt deres egen læge, og et tilsvarende antal (32 %) har søgt hjælp hos familie og venner. Kun 16 % har været hos en speciallæge. Endvidere har 39 % angivet, at de har søgt hjælp hos andre, end de kategorier, der er angivet i spørgeskemaet. En del af dem har søgt hjælp på Rigshospitalets Ambulatorium for adoptivbørn, som tilbyder rådgivning og undersøgelser af adoptivbørn. Derudover søgte en del hjælp hos psykologer eller terapeuter, som har specialkendskab til adoptivbørn.

For børn med en læbe-ganespalte eller lignende har forældrene søgt rådgivning hos specialister på området, herunder talepædagoger. Nogle forældre har også søgt hjælp hos fysio- og ergoterapeuter, eller på anden måde søgt vejledning til at støtte deres børn motorisk. Endelig har en række forældre søgt hjælp i netværk på internettet, hos organisationen Adoption & Samfund eller lignende.

Tabel 41: HVEM HAR ADOPTANTERNE SØGT HJÆLP HOS EFTER HJEMKOMSTEN

Hvem har du modtaget rådgivning eller hjælp fra? - vælg en eller flere.	Respondenter	Procent
Egen læge	34	31%
Speciallæge	17	16%
Sundhedsplejerske	65	59%
Familie og venner	35	32%
PAS-rådgiver	55	50%
Andre, angiv venligst hvem	43	39%
I alt	110	100%

10.3 Barnet sammenlignet med informationerne ved matchningen

Ved matchningen modtager adoptanterne en række informationer om barnet, og i undersøgelsen blev adoptanterne bedt om at sammenligne oplysningerne fra matchningen med barnet, som de kendte det på undersøgelsens tidspunkt. Sammenlagt 88 % af adoptanterne mener, at de informationer, de modtog ved matchningen, i nogen eller i meget høj grad afspejler det barn, de kender i dag. Til sammenligning forholder 6 % sig neutralt til, om informationerne afspejler barnet i dag. Sammenlagt 6 % mener at informationerne slet ikke, eller i mindre grad afspejler barnet.

Tabel 43: BARNET I DAG SAMMENLIGNET MED INFORMATIONERNE VED MATCHNINGEN

På nuværende tidspunkt har du kendt dit barn i en længere periode. Hvis du sammenligner dit barn i dag med de informationer, som du fik ved matchningen, i hvilken grad afspejler informationerne dit barn, som du kender det i dag?	Respondenter	Procent
Slet ikke	2	1%
I mindre grad	15	5%
Hverken / eller	17	6%
I nogen grad	79	30%
I meget høj grad	155	58%
I alt	268	100%

Den del af adoptanterne, som kun i mindre grad eller slet ikke (i alt 17 adoptanter) synes informationerne afspejler barnet, som de kender det i dag, har haft mulighed for at uddybe årsagen til dette.

Få adoptanter anfører, at der var få oplysninger fra afgiverlandet ud over tal for mål, vægt og højde, og derfor passer oplysningerne ikke længere på barnet.

Nogle anfører, at deres barn var beskrevet som stille, sen i udviklingen, eller med dårlig motorik. Nu, hvor barnet har været gennem en rivende udvikling og har indhentet det tabte, beskriver adoptanterne dem som alderssvarende i forhold til søskende eller andre børn i børnehaven, og derfor svarer beskrivelsen ikke længere til det barn, de kender.

”Vi forventede at få et barn ved matchningen, som havde behov for stor hjælp til at komme videre i livet. Det er også, det vi har set. Men med masser af tryghed og kærlighed er vi overraskede over at se, hvor hurtigt det går med at komme videre i tilknytningsprocessen og de fysiske problemstillinger.”

Andre har haft den modsatte oplevelse. De har modtaget en beskrivelse af et barn, som havde en normal udvikling, adfærd mv., men det barn, de hjemtog, havde enten fysiske handicap eller alvorlige sygdomme, som ikke var beskrevet, eller barnets helbred var mere positivt beskrevet, end det i virkeligheden var.

”Helbredsmæssigt dukker der hele tiden nye ting op. Barnet er meget mere uroligt, end papirerne beskrev. Graden af omsorgssvigt og indlæggelser på hospital var slet ikke nævnt, men har sat dybe spor i barnet. [...] Udviklingsmæssigt er barnet ikke så langt fremme, som papirerne siger.”

10.4 Adoptanternes generelle indtryk af tiden efter hjemkomsten med barnet

Adoptanterne fik i undersøgelsen mulighed for at uddybe med egne ord, hvordan de har oplevet tiden efter hjemtagelsen.

Overordnet beskriver mange adoptanter, at tiden efter hjemtagelsen for dem har været en meget positiv oplevelse. Mange er positivt overraskede over, hvor hurtigt de kan mærke en tilknytning mellem forældre og børn, og over børnenes store evne til at falde ind i familien og tage udfordringerne med sprøg og andet op.

”Dejlig tid. Vi har fået et meget kærligt barn. Imponeret over, hvor meget

et barn kan lære på meget kort tid. Vi har helt klart fået et barn, der har haft det godt, hvor han har været.[...] Selvfølgelig har der været frustrationer hos vores søn, men efter et halv år synes vi, at han stortrives og er på lige fod med jævnaldrende børn, lige bortset fra sproget, der selvfølgelig halter lidt efter.”

Dog tager det tid for forældre og børn at lære hinanden at kende, hvilket en del adoptanter bemærker.

”Det vi klart undervurderede på forhånd, var forholdet omkring det at finde hinanden – at tilknytning går begge veje, at man er forskellige personer, der skal lære hinanden at kende. Det mere praktiske med isolering osv., var vi bedre forberedt på.”

Nogle beskriver, at den tabte tid af barnets liv, hvor adoptanterne ikke var en del af barnets tilværelse, kan være en frustration. Det kan f.eks. betyde, at adoptanterne har svært ved i en given situation at gennemskue, hvorfor barnet reagerer, som det gør.

Hvis barnet har en vis alder, er det også en udfordring, at forældre og barn ikke har et fælles sprog. Nogle beskriver, at de har tacklet det ved at lære sig gloser på afgiverlandets sprog og på den måde skabt større mulighed for at forstå barnets behov.

Mange adoptanter beskriver, at børnene trives i nærhed og faste rammer, mens adoptanterne oplever, at børnenes overlevelsestrategier kommer frem, når der sker ændringer eller for meget nyt omkring børnene. Nogle adoptanter oplever f.eks., at deres børn ikke vil sættes ned, men kun vil bæres, så længe de er væk fra hjemmet.

”[Barnet] bryder sig ikke om, at der bliver fundet kufferter frem, eller at nogen rejser.”

Derudover har enkelte adoptanter hjemtaget børn op til halvandet år gamle, som i afgiverlandet kun har fået flaskemad, og for dem er det en stor udfordring at vænne børnene til fast føde.

En del af børnene i undersøgelsen har nået at starte i institution efter hjemtagelsen, primært i børnehave. For dem afhænger oplevelsen i høj grad af, om institutionen har erfaring med eller kendskab til adoptivbørns særlige livsvilkår og forstår behovet for en langsom indkøring osv.

En del adoptanter beskriver, at de ind imellem står i en situation, hvor de søger hjælp, men i stedet bliver *de* i sammenhængen specialister vedrørende adoptivbørn og skal forklare adoptivbørns særlige livsvilkår, og dermed får de ikke den støtte, de mangler, og de ved ikke, hvor de skal få den. Det er f.eks. i forbindelse med institutionsstart, men også i

For at styrke tilknytningen mellem forældre og barn anbefales adoptanterne på det adoptionsforberedende kursus, at de isolerer sig med barnet den første tid efter hjemkomsten og ikke lader andre voksne end forældrene tage barnet op. På den måde hjælper forældrene barnet til at knytte sig til dem.

en række andre situationer i sundhedsvæsnet mv. En familie var f.eks. på skadestuen med et adoptivbarn med brækket ben. For dem var det vanskeligt at forklare personalet, at barnets reaktion på det brækkede ben og på selve indlæggelsen var et problem, som skulle tackles, i tillæg til at benet skulle behandles.

På samme måde oplever enkelte adoptanter også, at det er svært at forklare familie og venner nogle af de problemer, som kan opstå efter hjemtagelsen:

”Der var en masse udfordringer. Tingene tager lidt længere tid end med biologiske børn, og det er svært for andre at forstå. Det er nok det sværeste for os som forældre til et adoptivbarn, fordi barnet opfører sig eksemplarisk, når der kommer gæster.”

For nogle adoptanter er den første periode med barnet en voldsom oplevelse, fordi adoptanter oplever et barn, som reagerer kraftigt på at blive overdraget til mennesker, det ikke kender. Det kan både komme til udtryk i barnets opførsel, f.eks. ved at nogle børn undertrykker gråd, når de slår sig. Men det kan også være fysiske reaktioner hos barnet som diarré og opkast, eller børn der sover meget store dele af døgnet. En adoptant beskriver f.eks.:

”Det var en frygtelig tid. Vores barn skreg meget og var meget ulykkelig. Han ville ikke have med mig [mor] at gøre i meget lang tid.”

Netop tilknytningen bliver nævnt af flere, enten fordi det tager længere tid eller kræver flere kræfter end forventet af adoptanterne, eller fordi tilknytningen – som i eksemplet – starter med den ene forælder. Indtil barnet inkluderer den anden forælder, er det vanskeligt for denne forælder at stå udenfor.

I forbindelse med sammenligningen mellem barnet, som adoptanterne kender det, og organisationernes oplysninger om barnet ved matchningen bemærker en del adoptanter, at oplysningerne ikke bare er begrænsede, men også meget enslydende, uanset hvilket barn oplysningerne drejer sig om. F.eks. at næsten alle børn er beskrevet som alderssvarende.

Endelig nævner en del adoptanter, at de har været glade for opfølgingsbesøgene fra statsforvaltningen, fordi de dér oplevede at få en kvalificeret tilbagemelding på, om de greb problemerne rigtigt an.

10.4.1 ADOPTANTERNES FORSLAG

Ud fra adoptanternes besvarelser er der regionale forskelle på, hvorvidt der bliver oprettet mødregrupper for adoptivforældre. De, som har været en del af en mødregruppe for adoptivforældre, roser initiativet, fordi det

afhjælper følelsen af at stå alene med de særlige problemstillinger. Omvendt efterlyser adoptanter, som har været tilbudt en blandet mødregruppe, netop støtten i at være sammen med andre adoptivforældre.

En del adoptanter efterlyser hjælp til at løse problemer, særligt vedrørende tilknytning mellem forældre og børn, eller hvis barnet har haft voldsomme reaktioner efter hjemtagelsen. Nogle foreslår en PAS-ordning svarende til den tidligere forsøgsordning. De, som benyttede forsøgsordningen, understreger, at de har haft stor gavn af tilbuddet. Typisk beskriver adoptanterne, at de står meget alene med problemerne og ikke ved, hvor de skal finde kvalificerede fagfolk til at hjælpe sig.

”Der bør indføres en obligatorisk proces omkring psykologbistand den første periode. Vi er meget ressourcestærke, men det er ikke almindelig rådgivning, man som adoptivfamilie har brug for. Det er derimod specialistrådgivning.”

11. ADOPTANTERNES SAMLEDE OPLEVELSE AF HJEMTAGELSESFORLØBET

Adoptanterne fik i undersøgelsen mulighed for at give en samlet vurdering af deres hjemtagelsesforløb, fra de tilmeldte sig den formidlende organisation til den første tid hjemme med barnet. Igen er der en høj grad af tilfredshed. Således er 74 % af adoptanterne i undersøgelsen tilfredse eller meget tilfredse. 12 % er neutrale, mens sammenlagt 15 % er utilfredse eller meget utilfredse.

Tabel 43: ADOPTANTERNES TILFREDSHED MED DET SAMLEDE HJEMTAGELSESFORLØB

Når du i dag tænker tilbage på hjemtagelsen og tiden efter hjemkomsten med dit barn/dine børn, hvor tilfreds er du så med det samlede hjemtagelsesforløb, fra du tilmeldte dig den formidlende organisation til den første tid hjemme med dit barn/dine børn?	Respondenter	Procent
Meget utilfreds	20	8%
Utilfreds	19	7%
Hverken / eller	31	12%
Tilfreds	119	44%
Meget tilfreds	79	30%
I alt	268	100%

En del af de adoptanter, som valgte at uddybe deres vurdering af hjemtagelsesforløbet, tilhører flertallet af tilfredse adoptanter.

”Vi fik en enestående hjælp undervejs i forløbet og har fået verdens dejligste barn!”

”Vi vil til enhver tid anbefale andre at adoptere. Det har alt i alt været en meget positiv oplevelse fra start til slut.”

Af uddybningen fra en del af de øvrige adoptanter fremgår det, at adoptanterne vælger at fokusere på det positive – at de er blevet forældre – og de giver udtryk for, at det er den væsentligste faktor i hjemtagelsen, og derfor vurderer de hjemtagelsen positivt, selv om der har været problemer undervejs i processen.

”Jeg er tilfreds, fordi det endte med, at jeg fik et barn, men jeg er ikke sikker på, at det er [organisationens] skyld...”

”Vi er lykkelige for vores barn. Selve hjemtagelsesforløbet var følelsesmæssigt meget hårdt – især ventetiden fra matchning til hjemtagelsen. Vi kunne have ønsket os at den formidlende organisation havde været mere på forkant med at informere os og forberede os på de forskellige trin på vejen.”

Adoptanternes øvrige kommentarer bekræfter tendenser i andre dele af undersøgelsen: Adoptanterne efterlyser løbende information fra organisationerne, herunder også forståelse fra organisationerne for adoptanternes situation, når ventelisten går i stå, eller hjemtagelsen trækker ud efter matchningen. En del adoptanter beskriver, at de bliver opfattet som påtrængende, når de kontakter organisationerne, og de er utilfredse med at blive henvist til organisationens hjemmeside, som ikke altid er opdateret. Flere fremhæver, at det er svært at få informationer ved henvendelse til organisationerne.

”Synes organisationen har et meget lavt informationsniveau. De har ikke for øje, at det er hårdt at vente – og der skal faktisk så lidt til.”

”Jeg synes, der er mange ting, som kunne have været gjort meget bedre. Den formidlende organisation er alt for passiv, og informationsniveauet er mangelfuldt og lavt.”

Flere af adoptanterne beskriver, at de efter hjemtagelsen har svært ved at få eftersendt informationer og sundhedsoplysninger om barnet og billeder.

Samtidig med, at adoptanterne er utilfredse med informationsniveauet, føler de, at det er svært at klage, fordi de er bange for, at det vil have betydning for deres sag.

”Det, der alligevel slår mig, er, at man som adoptant altid i processen er bekymret over at være til besvær, så ens sag bliver trukket i langdrag... Det er skidt, at al information skal hives ud...”

”Ingen vil klage undervejs, da de ikke vil risikere problemer med processen. Når barnet er hjemtaget, orker man det ikke længere.”

Også her fremhæver mange adoptanter, at ventetiden er hård, og deres vurdering af organisationernes indsats er i nogen grad afhængig af, hvor meget deres egen sag er trukket ud. Nogle mener, organisationerne har en andel i det via deres vejledning, andre er utilfredse med en lang sagsbehandlingstid i statsforvaltningerne, men der er også en del, som mener, at det er uden for organisationernes indflydelse.

Som noget særligt angiver en del adoptanter i dette afsnit, at de savner en opfølgning fra organisationen efter hjemtagelsen. Særligt de, som på grund af problemer under hjemtagelsen, har haft tæt kontakt med organisationen, synes, det virker mærkeligt, at organisationen kun sender standardbreve om opfølgningsrapporter.

12. TABELLISTE

Tabel 1: Hvilke afgiverlande blev børnene hjemtaget fra?

Tabel 2: Børnenes alder i måneder ved hjemtagelse

Tabel 3: Blev barnet vurderet inden for en almen godkendelse?

Tabel 4: Barnets baggrund

Tabel 5: Hvad påvirkede adoptanternes valg af afgiverland?

Tabel 6: Søjlediagram over overdragelsesperioden i uger

Tabel 7: Var adoptanterne trygge i afgiverlandet?

Tabel 8: Var sagsgangen som organisationerne havde forberedt adoptanterne?

Tabel 9: Hjælp til at forstå pædiatererklæringen

Tabel 10: Hjælp til at vurdere oplysningerne i pædiatererklæringen

Tabel 11: Hvor søgte adoptanterne hjælp til at vurdere oplysningerne i pædiatererklæringen?

Tabel 12: Adoptanternes tilfredshed med organisationernes vejledning inden hjemtagelsen

Tabel 13: Tilfredshed med vejledning om valg af afgiverland

Tabel 14: Betydning af vejledning om valg af afgiverland

Tabel 15: Tilfredshed med vejledning om landeventeliste

Tabel 16: Betydning af vejledning om landeventeliste

Tabel 17: Tilfredshed med vejledning om adoptionsprocedure

Tabel 18: Betydning af vejledning om adoptionsprocedure

Tabel 19: Tilfredshed med vejledning om hotel og praktiske forhold

Tabel 20: Betydning af vejledning om hotel og praktiske forhold

Tabel 21: Tilfredshed med vejledning om takt og tone

Tabel 22: Betydning af vejledning om takt og tone

Tabel 23: Adoptanternes tilfredshed med de formidlende organisationers vejledning og støtte under opholdet i afgiverlandet.

Tabel 24: Tilfredshed med støtte fra formidlende organisation i afgiverlandet til praktiske forhold

Tabel 25: Betydning af støtte fra formidlende organisation i afgiverlandet til praktiske forhold

Tabel 26: Tilfredshed med støtte fra formidlende organisation i afgiverlandet til adoptionsprocessen

Tabel 27: Betydning af støtte fra formidlende organisation i afgiverlandet til adoptionsprocessen

Tabel 28: Modtog adoptanterne hjælp fra organisationen i Danmark under opholdet i afgiverlandet

Tabel 29: Tilfredshed med hjælp fra organisationen i Danmark under opholdet i afgiverlandet

Tabel 30: Betydning af hjælp fra organisationen i Danmark under opholdet i afgiverlandet

Tabel 31: Antal besøg hos barnet inden overdragelsen

Tabel 32: Tiden fra første besøg hos barnet til overdragelsen

Tabel 33: Overdragelsens varighed

Tabel 34: Sted for overdragelsen

Tabel 35: Adoptanternes oplevelse af overdragelsen

Tabel 36: Adoptanternes vurdering af barnets alder ved overdragelsen

Tabel 37: Vurdering af helbredet

Tabel 38: Vurdering af udviklingen

Tabel 39: Vurdering af adfærd

Tabel 40: Problemstillinger i forhold til barnet efter hjemkomsten

Tabel 41: Hvor har adoptanterne søgt hjælp hos efter hjemkomsten?

Tabel 42: Barnet i dag sammenlignet med informationerne ved matchningen

Tabel 43: Adoptanternes tilfredshed med det samlede hjemtagelsesforløb